

KULTURSATSING i Stjørdal

- et godt valg for framtida

OLE VIG var husmannssønnen fra Stjørdal som ble en folkeopplysningsmann som lærer og redaktør. Han var en talende og skrivende person som ble lyttet til av alle. Han ble født 6.februar i 1824 og døde 33 år gammel den 19.desember i 1857. Han omtales som en av de nasjonale strateger i dannelsen av Norge som selvstendig nasjon.

“En folkeopplysningsmann og nasjonsbygger som har hatt stor betydning for utviklingen av vårt demokrati”. (“Nasjonale strateger” av Rune Slagstad).

Denne kulturplanen ble utarbeidet i Ole Vig-året 2007.

Innledning

Kultur kan erstattes med ordet **dyrke**. Kulturens egenverdi er udiskutabel. Kunst og kultur utfordrer, stimulerer, underholder og utvikler menneskene og byen.

Menneskene er de største verdiskaperne og våre beste **såkorn**. Kultur er et virkemiddel for å oppnå positive ringvirkninger i samfunnet. Kultur/ miljø , enkeltpersoner og tilfeldigheter er like avgjørende for nyskapning som økonomien er for utviklingen av et lokalmiljø.

Stjørdal er et kommunikasjonssentrum i regionen som gjør det til et naturlig møtested. Sterk befolkningsvekst gir spesielle utfordringer for Stjørdal. I dette forslaget til kommunedelplan for kultur, legges det til grunn at Stjørdal kommunes innsats på kulturområdet vil bli stadig viktigere for at Stjørdal skal leve opp til sin rolle som et livskraftig regionsenter. Godt såkorn trenger **gjødelse**, og god åker (kulturarena/møteplass).

Planen skal trekke opp noen overordnede prinsipper for satsing på kulturfeltet som krever samspill på tvers av ulike enheter og kulturaktører. Planen åpner også for samarbeid med andre kommuner/ nettverk/ aktører i regionen. Ved å **dele** kan vi også **foredle**.

Planen skal peke på de sentrale veivalg utformet i en kulturplakat. Den skal vise hva som bør foretas på kulturområdet i Stjørdal, og skape en felles plattform og forståelse for kommunens kultursatsing.

Gode kulturtilbud har en genuin egenverdi for alle mennesker, og bidrar til bedre livskvalitet og helse. Gode og mangfoldige kulturtilbud blir derfor også et stadig tyngre element i konkurransen om arbeidskraft og arbeidsplasser i en kommune.

Samspillet mellom kultur- og næringsliv vil i årene som kommer medvirke til utvikling og vekst. Det finnes gode eksempler på at kulturlivet kan medvirke til omstilling og innovasjon i næringslivet.

Kultur er et strategisk satsingsområde som skaper identitet og utvikling av byen Stjørdal – ”et godt valg for framtida.”

Alt dette gjør det mulig for oss i Stjørdal

”....at tænke stort...” som Ole Vig sa det,

og med det dyrke og foredle det gode såkornet i menneskene og byen.

Innhold

Satsingsområder

KULTURPLAKAT FOR STJØRDAL

KULTURARENAER – MØTEPLASS

Bakgrunn for arbeidet

ORGANISERING OG FRAMDRIFT

GRUNNLAGSDOKUMENTER

1. Hva har vi?

STJØRDAL – I UTVIKLING

Historien

Folket

Nåtid

Framtid

BARN OG UNGDOM

KOMMUNALE VIRKSOMHETER/PROSJEKTER

Ungdommens Hus

Stjørdal Kulturskole

Den Kulturelle Skolesekken (DKS)

Bibliotek

6

6

6

7

7

8

Kino/arrangement

Stjørdal Museum - Bergkunstmuséet "Det Magiske Berget"

Kultur, livskvalitet og helse

Idrett og friluftsliv

"Stjørdal i verden – verden i Stjørdal"

SAMARBEIDSPARTNERE

Frivilligheten

"Fyrtårn"/festivaler/store arrangement

Kulturkompetanse

Kultur og næring

12

12

12

12

12

12

12

15

15

15

2. Hva vil vi?

Bærekraftig "vekstsirkel"

SÅKORN

GJØDSLE

DYRKE

DELE

FOREDLE

ÅKER

VEDTAK I KOMMUNESTYRET 06.03.2008

16

17

17

18

18

19

19

20

3. Kulturarena

Møteplass

ENDRET KULTURLIV TRENGER NYE ARENAER

REGIONALT MØTESTED

BAKGRUNN FOR FUNKSJONER OG INNHOLD

MANGE POTENSIELLE FORUTSIGBARE BRUKERE

HVA HAR VI I DAG

Universell utforming

34

Utsmykking og identitet

35

Lokaliseringspremisser

PLASSERING AV KULTURARENAER

SAMBRUK

PREMISSER FOR VALG AV LOKALISERING

36

36

37

37

Publikumsgrunnlag – målsetninger

39

Investering

FINANSIERINGSPLAN

40

41

Drift

ØKONOMISKE RAMMER FOR DRIFT AV NYE KULTURARENAER

GROVT DRIFTSOVERSLAG FOR 1. DRIFTSÅR I NYTT KULTURBYGG

SAMMENLIGNING NY KULTURARENA OG DAGENS TILBUD

42

43

44

45

Sammendrag / satsingsområder

Vi velger å samle kommunedelplan kultur i to satsingsområder:

kulturplakat (se kapittel 2, side 16) og **kulturarena/møteplasser** (se kapittel 3, side 20)

KULTURPLAKAT FOR STJØRDAL

Vi vet vi har gode såkorn og et godt kulturliv i Stjørdal. For å ta vare på og foredle kultura- rven, og utvikle Stjørdal som møteplass og attraktiv by for alle også i framtida, er kultur et viktig satsingsområde. Kulturelle opplevelser og deltakelse gjennom frivilligheten skaper begeistring, samhold og identitet som igjen gjør byen til "et godt valg for framtida".

Kulturplakaten viser "vekstsirkelen" som vil gi gode vekstforhold for menneskene og byen. I tillegg stadfestes sentrale prinsipper som skal gi retning på veivalg innen kulturområdet i Stjørdal og skape en felles plattform og forståelse for kultursatsing i byen.

KULTURARENAER - MØTEPLASS

Behovet for en moderne kulturarena på Stjørdal er stort. Her er det høy aktivitet og mange ildsjeler, men mange savner gode formidlingsarenaer og verksteder for øving - og ikke minst en uformell møteplass.

Målet er et levende flerbrukshus på innbyggernes premisser, hvor folk kan møtes.

Ny kulturarena på Stjørdal skal være:

- et sted for felleskap og trivsel – den gode møteplassen og en arena for folk i alle alders- grupper i Stjørdal
- både et allaktivitetsbygg og en formidlingsarena på dag- og kveldstid
- med på å styrke Stjørdal kommune som et attraktivt sted
- et symbol for samhandling mellom offentlig, frivillig og privat sektor
- utformet og drevet slik at det frivillige kulturlivet og de viktige ildsjelene kan blomstre
- godt besøkt mesteparten av døgnet, og gi grunnlag for god egeninntjening
- tilrettelagt for alle

Bakgrunn for arbeidet

Kommunestyret vedtok i møte 23.06.2005 sak 0052/05 å starte arbeidet med programdokument for innhold i framtidig kulturhus i Stjørdal kommune. I vedtakets pkt 5 heter det: "Kommunestyret støtter rådmannens forslag til prosjektstilling kulturhus under forutsetning av arbeidet med kulturelt innhold startes før lokalisering og finansiering."

Formannskapet behandlet i møte 09.03.06 "Prosessplan for kommunedelplan – kultur og kulturhus" og gjorde følgende vedtak:

1. Formannskapet sluttar seg til framlagt forslag til temaområde for kommunedelplan kultur samt organisering, innvolveringsplan, programinnhald, budsjett og framdriftsplan for kulturplan og kulturhus prosessen framover.
2. Følgende politikere velges til styringsgruppa: Inger Vikan Svee, Erling Strand, Joar Atle Håve, Kjell Åge Nilsen. Leder Erling Strand.
3. Rådmannen får i oppdrag å supplere styringsgruppa, og opprette andre aktuelle grupper
4. Styringsgruppen for prosjektorganisasjon kulturhus/kulturplan utvides med 1 representant fra kirken

ORGANISERING OG FRAMDRIFT

Etter vedtaket i Formannskapet ble det opprettet en styringsgruppe som består av: Erling Strand leder (V), Joar Atle Håve (Ap), Kjell Åge Nilsen (SV), Ingar Vikan Svee (Sp), Thomas Lyshaug (ungdomsrådet), Astrid Vikaune (Stjørdal musikkråd til 280207) Per Morten Sætertrø (Stjørdal musikkråd fra 010307) , Aasta Folvik (Stjørdal idrettsråd), Guri Sørensen (Stjørdal Næringsforum), Inge Grøntvedt (Kirkelig fellesråd), Kjell Fosse (Råd- mann), Astri Marie Wessel (Etatsjef Oppvekst og kultur)

Prosjektgruppe i Etat Oppvekst og kultur:

Jomar Ertsgaard (utreder), Annika Bjørnstrøm (enhetsleder Barn, ungdom og fritid), Frank Nordby (enhetsleder Bibliotek, kino, kulturformidling) og Astrid Vikaune (kulturkonsulent fra 010307).

Tove Lofthus (kulturstrateg) og Beba Vujovic (kulturkonsulent) fram til juni 2006

I utredningsarbeidet har det vært lagt vekt på at alle skulle få mulighet til å komme med innspill gjennom:

- 4 folkemøter
- åpent møte med lag/org
- kulturtre for innspill i servicetorget
- webside på internett
- 2 ungdomskonferanser
- 2 frokostmøter hos Stjørdal Næringsforum
- kulturseminar på Ole Vig Videregående skole med påfølgende arbeidsseminar

I forhold til utredningen av kulturarena har det vært tre referansegrupper med sentrale aktører fra kulturfeltet på Stjørdal. I tillegg har det vært møter med bl.a. Eldrerådet, Ungdomsrådet, Rådet for funksjonshemmede, personalmøter Kulturskolen, Stjørdal musikkråd, Stjørdal museum, Frivillighetssentralen, Ledergruppen ved Ole Vig videregående skole, rektormøte grunnskolene, Forsvaret, HINT, Kirka, Voksenopplæringscenteret, Stjørdal historielag, Human Etisk Forbund, Stjørdal Kunstforening, Kunstringen Stiora, Dansesenteret og flere privatpersoner.

Det har også blitt gjennomført informasjons-/drøftingsmøter i komité oppvekst og kultur og i kommunestyret.

Kulturrådgiver Rune Håndlykken, som har bakgrunn fra mange tilsvarende planprosesser, har blitt brukt som ekstern konsulent.

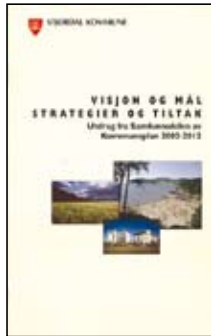
Flere kulturanlegg er brukt som referanse. Vi har vært på svært relevante befaringer på Kolbotn og i Lillestrøm, og styringsgruppa har vært på Tinved kulturhage på Verdal. Vi har også fått innspill fra prosessen på Brekstad. Videre har det vært orienteringer over telefon med bl.a. Harstad, Røros, Sandnes og Ål.

Vi takker alle som har bidratt til et godt samarbeid og gitt oss mange viktige innspill.

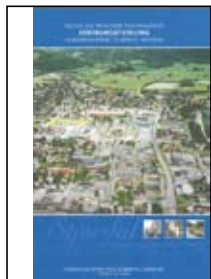
Etter behandlingen i styringsgruppa skal planen ut på høring. Deretter skal det bearbejdede forslaget på nytt legges fram til politisk behandling. Oppfølgingen av planen skjer gjennom arbeidet med økonomiplan.

GRUNNLAGSDOKUMENTER

En rekke gjennomførte utredninger, planer og prosjekter er integrert i planen.

2001 Stjørdal kommune:
Samfunnsdelen av kommuneplan 2001-2012
Stjørdal- et godt valg for framtida
"Stjørdal kommune – helhet og mangfold. Gjennom en bærekraftig utvikling skal Stjørdal oppnå verdiskaping, kvalitet og trivsel."
Hovedmål Barn og Ungdom:
"Gode oppvekstvilkår for barn og ungdom"
Hovedmål Livskvalitet og velferd:
"Et variert tjenestetilbud og et allsidig kulturliv og fritidstilbud basert på opplevelse og deltakelse"

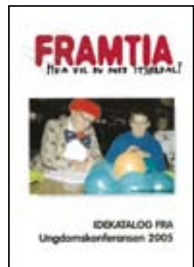
Januar 2005:
Arbeidsgruppa for Stjørdal sentrum
Visjon og premisser for framtidig sentrumsutvikling i kjerneområdet Stjørdal sentrum
Stjørdal kommune har valgt kultur som bærende element i framtidig satsing på byutvikling. Kommunedelplan kultur er en videre oppfølging av denne.

September 2005
Prosjekt:
Barn tegner byen

Februar 2005:
Stjørdal Næringsforum, Stjørdal 2020
Veien videre – viktige satsingsområder for Stjørdal
"Vi ønsker en betydelig satsning på kultur som en viktig del av Stjørdal sin byutvikling."

September 2005
Ungdomskonferansen
Framtia – Hva vil du med Stjørdal? Idekatalog.

Oktober 2005
Stiklestadmuseene og Stjørdal kommune:
Bergkunstmuseet – Det magiske berget
Rapport fra strategigruppe

Oktober 2005
Kulturoppfølgingsprogram for Stjørdal sentrum, del 1
Stjørdal kommune har valgt kultur som bærende element i framtidig satsing på byutvikling. Kommunedelplan kultur er en videre oppfølging av denne.

Våren 2006
Folkemøter og kulturtre
Sitater (se brødtekst bakerst i dokumentet)

Stortingsmelding nr 49:
Kulturpolitikk fram mot 2014
Regionalt Utviklingsprogram for Nord-Trøndelag: Stø kurs mot framtida
St.meld nr. 39: Frivillighet for alle
St.meld nr 22: Kultur og næring Nord-Trøndelag fylkeskommune:
Plan for profesjonell kunst 2007-2011.

Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova)

§ 1. Føremål

Lova har til føremål å fastleggja offentlege styresmakters ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleve eit mangfald av kulturuttrykk.

§ 2. Definisjonar

Med kulturverksemd meiner ein i denne lova å skapa, produsera, utøva, formidla og distribuera kunst- og andre kulturuttrykk, verna om, fremja innsikt i og vidareføra kulturarv, delta i kulturaktivitet og utvikla kulturfagleg kunnskap og kompetanse.

§ 3. Statens oppgåver

Staten skal fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd over heile landet gjennom rettslege, økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak. Staten skal utforma verkemiddel og gjennomføra tiltak for å fremja og verna eit mangfald av kulturuttrykk i samsvar med internasjonale rettar og plikter.

§ 4. Fylkeskommunens og kommunens oppgåver

Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt.

§ 5. Felles oppgåver

Staten, fylkeskommunen og kommunen skal syta for at kulturlivet har føreseielege utviklingskår, å fremja profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbodet og leggja til rette for deltaking i kulturaktivitetar, at personar, organisasjonar og institusjonar har tilgang til informasjon om ordningar med økonomisk støtte og om andre verkemiddel og tiltak.

Kulturloven er trådt i kraft august 2007.

1. Hva har vi?

Stjørdal – en levende og framtidsretta kommune

STJØRDAL – I UTVIKLING

Historien

Stjørdal ligger i en region preget av historisk sus, noe som har satt sine spor på landskap, bygninger, fortellinger og mennesker.

Folket

Stjørdal fikk bystatus 01.06.97, har vel 20000 innbyggere og er preget av sterk vekst. Vel 64 % bor i sentrumsområdet. Befolkning pr km2 er ca 20,8 mot Nord-Trøndelag 5,7 og Norge 14,1. Andelen barn og unge er større enn i fylket og i landet som helhet og andelen over 80 år er mindre enn i fylket og i landet for øvrig. Veksten og omformingen av Stjørdal representerer både trusler og muligheter.

Nåtid

Stjørdal er kommunikasjonsknutepunktet i Trøndelag med Trondheim lufthavn Værnes, E6 og E 14, Nordlandsbanen, Meråkerbanen og muligheter for å ta sjøveien til Stjørdal. Stjørdal ligger mellom Sør- og Nord-Trøndelag og er avhengig av begge fylkene. Får Stjørdal en ny bedrift med 10 ansatte vil 5 av dem bosette seg i Trondheim eller andre kommuner i nærheten – vi er en region.

Framtid

Alle signaler tilsier at kommunen fortsatt kommer til å vokse. Den sterke veksten gir mange muligheter men også utfordringer. Sentrum bør ha arbeidsplasser og et rikt service-, kultur- og rekreasjonstilbud for alle aldersgrupper. Kunst og kultur må integreres i det offentlige rom for dermed å gjøre byen mer attraktiv for alle. Det er vedtatt en ønskelig fordeling av bosettinga på 60 % i sentrumssonen og 40 % i kommunedelsentra. Plassering av kulturtilbud gir utfordringer overfor den del av befolkningen som ikke er så mobile (for eksempel barn og eldre).

BARN OG UNGDOM

Hovedmål: "Gode oppvekstvilkår for barn og unge"

I den kommende planperioden skal det være høyt fokus på et godt kultur- og fritidstilbud for barn og unge. Man har i planprosessen hatt særlig fokus på barn og unges medvirkning. For å sikre dette har det blitt gjennomført:

- Ungdomskonferanse
- Barn tegner byen
- Ungdommens kulturhuskonferanse
- Frokostmøte med idéutvikling – kulturplan
- Ungdomsrepresentasjon ved ulike møter

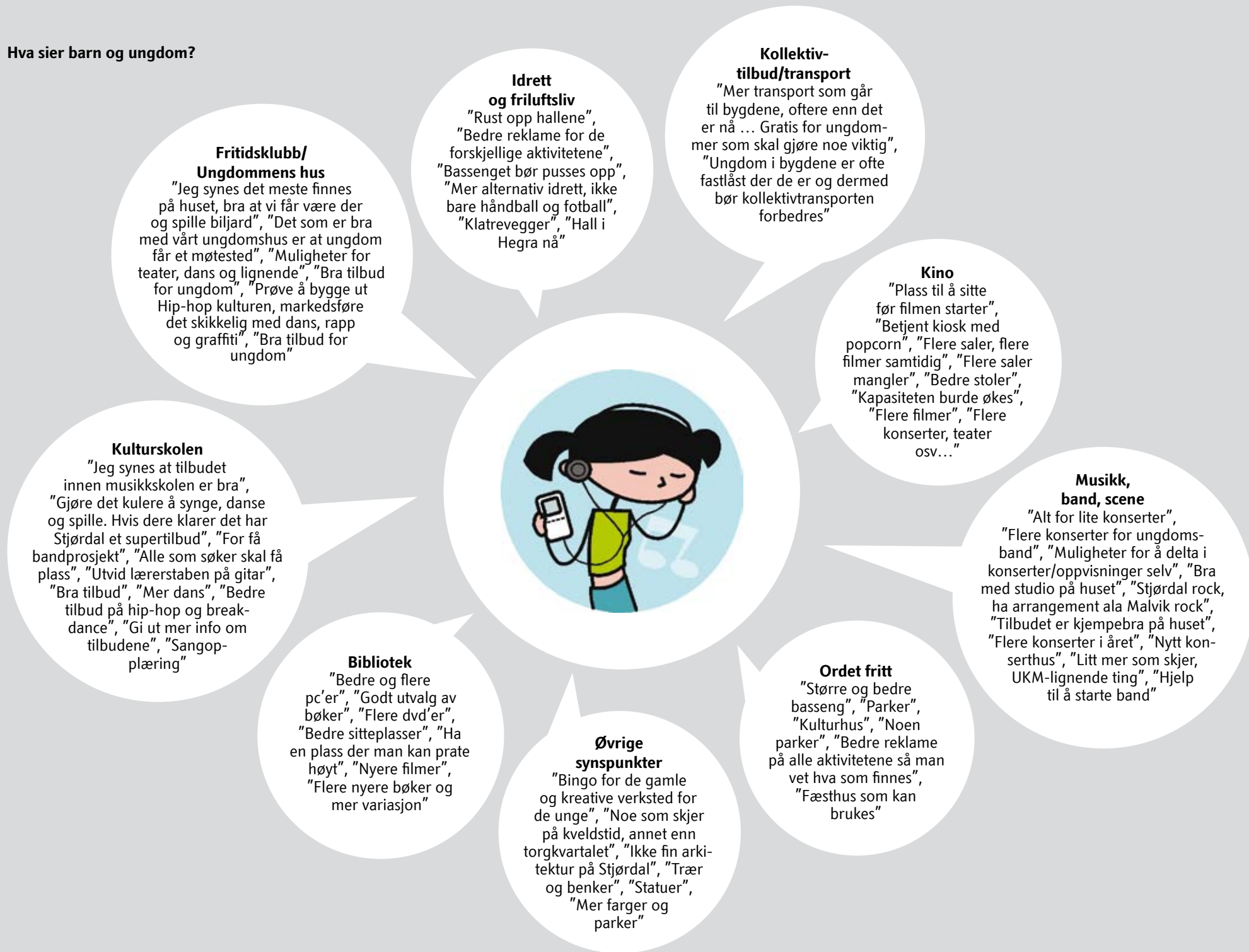
Ungdommens hus, UKM, Stjørdal kulturskole, skolekorpsene, den kulturelle skolesekken, bibliotek og kino, operaskolen, lag og organisasjoner og andre. Alle har de en viktig rolle for tilbud til barn og ungdom og er med å bidra til at Stjørdal blir et godt valg for framtida. Mange tror på en framtid på Stjørdal og har derfor valgt å flytte hit. Den store folketallsveksten utfordrer oss på mange måter og gjør det nødvendig å styrke både kultur- og fritidstilbudene for barn og unge. Voksentettheten er i dag en sentral utfordring innenfor mange tjenester og tilbud. Kultur- og fritidstilbudene for barn og ungdom må fortsatt styrkes som ledd i et offensivt forebyggende arbeid.

Stjørdal kommune har tilskuddsordninger som prioriterer det frivillige barne- og ungdomsarbeidet og denne ordning er nå lagt inn under enhet Barn, ungdom og fritid. Tilskudd deles ut både til drift og spesielle ungdomstiltak og prosjekter.

Ungdommens hus

Mange ungdommer har i planprosessen nevnt viktigheten av et sted å møtes og at Ungdommens hus fyller en viktig funksjon. Ungdommens hus er et sosialt treffsted og rusfritt fritidstilbud for ungdom mellom 13 og 20 år. Skal Ungdommens hus også i fremtiden være en sentral arena for ungdom, må gode arbeidsvilkår og voksentetthet sikres. Ungdom uttrykker ønske om flere konserter og arrangement. Utfordringen er å klare å opprettholde aktivitet og arrangement gjennom

Hva sier barn og ungdom?

hele året med begrensede ressurser når antallet ungdommer som bruker tilbudet i de siste året har blitt fordoblet. I tillegg arrangerer Ungdommens hus Ungdommens kulturmonstring hvert år, ett arrangement som er tids – og ressurskrevende. Pr i dag finnes det ikke noe budsjett til konserter og arrangement. Fremover bør det satses på konserter og arrangement gjennom hele året, slik at man får en jevn forebyggende innsats og at man ut fra dagens behov prioriterer hvilke dager som evt. trenger en ekstra satsing.

Stjørdal kulturskole

Stjørdal kulturskole er et kultursenter for undervisning og kompetanse i musikk, dans, drama, kunst og skriving primært for barn og unge. Bidrar til å styrke det lokale kulturlivet innen musikk og andre kunstformer. Driver prosjektrettet samarbeid med lokale kor, korps og orkestre. Motiverer for elevdeltagelse i lokale kor, korps og orkestre. Salg av tjenester til grunnskole, voksenopplæring, Ole Vig vgs. og korps.

Kunstaktivitet ved Stjørdal kulturskole. (Foto: Truls Barnung)

KOMMUNALE VIRKSOMHETER/PROSJEKTER

Den Kulturelle Skolesekken

Gjennom den nasjonale ordningen Den Kulturelle Skolesekken (DKS) får alle grunnskoleelever gjennom en partnerskapsavtale med Nord-Trøndelag Fylkeskommune (2006 – 2009) min. 3 profesjonelle kulturtilbud pr. år med midler som er øremerket tiltaket. I tillegg produserer DKS Stjørdal fra 2008 flere tilbud innenfor musikk, kulturarv og film sammen med Stjørdal kulturskole, Stjørdal kino og Stjørdal museum. Sammen med kulturkontakter ved hver grunnskole er DKS Stjørdal under utvikling med tanke på å etablere produksjoner innenfor flest mulig kunst- og kulturuttrykk til faste klasetrinn pr. år der man tar utgangspunkt i lokale kulturaktører og – ressurser. Det jobbes for et tett samarbeid mellom DKS, Stjørdal kulturskole, UKM og flere. Med en slik ordning vil alle grunnskoleelever i løpet av sine skoleår få gode kulturelle

opplevelser som kan inspirere til framtidig deltakelse og kulturelt engasjement. Ordningen omfatter også transport til/fra arrangement slik at skolene ikke har direkte kostnader ved bruk av tilbudene. Ansvar for ordningen ligger under Kulturskolen og pr. dato er en delstilling (ca. 25 %) ved Kulturenheten benyttet til administrasjon av ordningen.

Bibliotek

Stjørdal biblioteks virksomhet er lovregulert gjennom Lov om norske folkebibliotek. Våre tilbud skal preges av allsidighet, aktualitet og relevans. Vi kjører også ut media til ulike institusjoner. Stjørdal bibliotek er kommunens største møteplass for alle aldersgrupper, med unntak av kjøpesentrene, med et samlet besøk på 140.000 årlig. Lokalene på hovedbiblioteket er fremdeles et sted hvor både biblioteket selv og ulike lag og organisasjoner iverksetter rundt 60 ulike arrangementer årlig. Det være seg konserter, teater, utstillinger eller møter/foredrag. Biblioteket er en aktiv samarbeidspartner lokalt og regionalt, og har et spesielt nært samarbeid mot grunnskolen i Stjørdal.

Kino/arrangement

Stjørdal kommunale kino ble i 1962 bygd som ren kino, men har hele tiden hatt en kombinasjonsfunksjon som lokale også for teater, konserter, konferanser mv., Lokalet er det eneste i kommunen med scene og amfi. Kinoen har økt besøket betydelig (i forhold til 1996) etter at salen ble rehabilitert i 1997. Besøk i 1996: 14598 Besøk 2006: 37766 Utleie til andre arrangement ca. 80 dager pr. år Til tross for utvidelser og ombygging de senere år har lokalet for liten kapasitet når det gjelder sidescener, garderober og oppholdsrom for aktører. Erfaring fra andre byer viser at økt kinotilbud gir økt etterpørsel. Trenden er at nye kulturbygg utformes slik at de gir plass for både kino, teater, konserter og andre kulturaktiviteter, gjerne i saler av ulik størrelse og utforming.

Stjørdal museum - Bergkunstmuséet "Det Magiske Berget"

Avdeling av Stiklestadmuseene

Museum for fremtidens Stjørdal

SATSINGSOMRÅDER

- Videreutvikle Stjørdal museum Værnes med Prestegårdshagen som en levende formidlings- og kulturhistorisk arena og ei grønn lunge og viktig uterom for Stjørdals befolkning.
- Bygge opp Bergkunstmuséet til en lokal og regional aktør innen formidling, forvaltning og forskning om bergkunst og med eksperimentell arkeologi som et viktig virkemiddel.
- Legge opp til bredt samarbeid og god dialog med skolene i regionen gjennom Den Kulturelle Skolesekken og ei levende og engasjerende formidling ved museene.
- Utvikle inkluderende budskap og formidlingsformer.

STIKLESTADMUSÉENE AVD. STJØRDAL

har i dag to hovedformidlingsarenaer i Stjørdal; Stjørdal museum Værnes og Bergkunstmuséet. Begge har hatt ei god utvikling i de siste årene, og begge står foran store satsninger i den nærmeste framtida. I tillegg har museet ansvar for museumsutstillinga ved Hegra Festning i samarbeid med Hegra Festnings Venner, og i samarbeid med Lånke Historielag fører vi tilsyn og vedlikehold på Fergemannsstua på Hell. Med utgangspunkt i disse stedene skal museet informere om kulturminner fra historisk og forhistorisk tid i Stjørdal, og gi besøkere og fastboende lyst og økte muligheter til å gjøre seg kjent med landskap og historie i hjemkommunen sin.

STJØRDAL MUSEUM VÆRNES

har i de siste åra gjennomgått store og positive endringer, og framstår i dag som en levende, engasjert og framtidsrettet museumsinstitusjon. Vi har fått gode lokaler for utstillinger, magasiner, administrasjon og kafé. Det takket være stor velvilje og tillit fra Stjørdal kommune, en solid driftsorganisasjon gjennom Stiklestadmuseene, dyktige ansatte og ikke minst mye frivillig innsats og stor dugnadsvilje! Neste viktige satsning ved museet er nå å tilrettelegge området ytterligere for både innen- og utendørs formidling, op-

plevelse og aktivitet.

Nedenfor Låven skal vi gjenskape to 1900-talls handelsgårder fra Kjøpmannsgata og med det skape en etterlenget arena for formidling av den relativt nære fortida fra omkring 1900 til 1970.. Bygningene har vi allerede; Ingebrigtsgården og Bernhards Minde. To hus er allerede på plass, resten skal flyttes, og alle skal restaureres og innredes. Når husa er flyttet frigjøres arealer i den gamle Prestegårdshagen, en 1800-talls hage i engelsk landskapsstil. Denne hagen vil vi videreutvikle som et attraktivt rom for rekreasjon, opplevelse og læring for Stjørdals befolkning. Nærheten til sentrum og en bedret infrastruktur vil gjøre dette til et attraktivt sted som kan avlaste sentrumsområdet. Her vil en framtidig sykkel og gangvei fra sentrum, og forhåpentligvis også langs elva fra Sandfærhus, være et viktig virkemiddel for at befolkningen i større grad vil ta museumsområdet og museet i bruk.

BERGKUNSTMUSÉET

skal formidle det spesielle ved bergkunsten i Trøndelag i et globalt perspektiv, tilpasset ulike publikumsgrupper. I museet skal det legges til rette for kunnskap, opplevelse og studier, og dette blir det første museet i Norge som har bergkunsten alene som hovedtema. Inne i museet vil besøkeren finne faste og skiftende utstillinger, aktivitetsrom, bibliotek, kafe og museumsbutikk. Inntrykkene fra utstillingene tas med ut, der publikum møter den ekte bergkunsten, finner gode utsiktspunkter til landskapet og kan delta i ulike aktiviteter. Vår ambisjon er å lage et museum som blir et lærerikt og godt sted å være; et sted å filosofere over fortid, nåtid og framtid. Med sitt bergkunstmuseum vil Stjørdal kunne tilby en opplevelse innenfor et allerede kjent tema for turisme. Dette blir en kulturattraksjon som er åpen hele året og gir en fullverdig opplevelse uansett vær. Museet skal bli noe stjørdalingen er stolt over, et sted å oppsøke for opplevelse og et sted å vise fram for dem vi har på besøk.

Utstillingene i det kommende museet i Hegra og helleristningene der er utgangspunktet for opplevelsene i museet. Men det skal også bli enklere og mer fristende å besøke andre bergkunststeder ute i landskapet. Gjennom Bergkunstreisen i Nord-Trøndelag vil tolv steder bli bedre tilrettelagt for besøk. Fire av dem ligger i Stjørdal; Leirfall, Hegre, Hell og Ydstines.

SKOLENE OG MUSÉET

Vi forstår forholdet mellom skolene og museet som en varig relasjon mellom institusjoner. Skolene tar museet i bruk i den grad det gir opplevelser og innsikt man ikke får andre steder. Bruken stiller spesielle krav til faglig innhold og fremstillingsform og til fysiske fasiliteter. Skolen planlegger sin bruk av museet på grunnlag av erfaringer fra tidligere besøk og informasjon om det eksisterende tilbudet. Vi vil utvikle museets tilbud til skolene innenfor rammene av DKS, og vi vil utvikle tilbudet sammen med skolene i Stjørdal og det formidlingsfaglige miljøet i Stiklestadmuseene.

LOKAL IDENTITET OG INKLUDERING

Opplevelse av lokal identitet i betydningen samhörighet med dem som har vært her før oss, er viktig for museet. Men hvordan skal vi påvirke den lokale identiteten, og hvorfor? Museet ønsker å fremme en opplevelse av samhörighet basert på opplevelsen av at fortidens mennesker har levd akkurat her, i dette landskapet, sett de samme horisonter og slåss med og mot de sammen naturkreftene. Dette har de imidlertid gjort ved hjelp av andre teknologier, økonomiske systemer, religioner og tenkemåter enn de vi har i dag. De har vært annerledes enn oss på mange vis; litt annerledes på 1970-tallet, veldig annerledes på 1500-tallet. Museet vil unngå å skape en opplevelse av samhörighet med noen vi anser som våre forfedre og formødre og som vi nedstammer fra. Vi vil ikke formidle en samhörighet som er grunnet i at vi er "av samme blod som dem" eller av sammen "nasjon" ; at vi er lik dem. Denne måten å identifisere seg med fortida på gjør den til eiendom, og kan stenge noen ute. Det er museets utfordring å vise at ingen eier fortida gjennom sine forfedre. Fortida er et sted der alle mennesker er velkomne: lokalbefolkning, innflyttere, innvandrere og turister – fortida er et sted der alle kan finne kunnskap og utvikle opplevelsen av tilhörighet.

Kultur, livskvalitet og helse

HOVEDMÅL: "LIVSKVALITET OG VELFERD"

Stjørdal kommune har i mange år ment at koblingen mellom kultur, livskvalitet og helse er viktig. Kultur og kulturopplevelser er viktig både i et forebyggende perspektiv og for de som allerede har dårlig helse. For å følge opp dette har Etat Omsorg tilsatt en egen kulturmedarbeider.

I blant annet det psykiske helsearbeidet mener man at det er viktig å legge til rette for deltakelse i kommunens ordinære

kulturtilbud (IS-1332, Sosial- og helsedirektoratet). Det bør legges til rette for ulike former for samvær og samhandling og utvikles flere små møteplasser. Dette gjøres blant annet gjennom Myrtun kultursenter og Tirsdagsklubben. Ofte kreves her stor grad av tilrettelegging.

MYRTUN KULTURSENTER

Er et kultur- og fritidstilbud for mennesker med psykiske lidelser eller som er i en vanskelig livssituasjon. Her tilbys en møteplass og et aktivitetssted der man ønsker å formidle betydningen i det å være i aktivitet. Dette skjer blant annet gjennom to ukentlige kjentmannsturer, bueskyting, skigåing og svømming. Mange mennesker med psykiske lidelser er i dårlig form og effekten av fysisk aktivitet er stor. Kjentmannsturene er også med på å formidle og å skape et interesse for lokalhistoria og kulturminner. Så langt det er mulig skal Myrtun kultursenter videreutvikle kjentmannstilbudet. Dette er avhengig av kommende prioritering av opptrappingsmidler. Man ønsker i samarbeid med brukerne og Mental helse å utvikle nye tiltak innenfor friluftsliv og fysisk aktivitet.

TIRSDAGSKLUBBEN

Tirsdagsklubben, tidligere kalt Voksenklubben, er et kulturtilbud for psykisk utviklingshemmede og personer med andre funksjonshemminger. Her samles man på Ungdommens Hus hver tirsdag og mat, sang, dans og musikk er i fokus. I samarbeid med andre skal Tirsdagsklubben utvide tilbudet innenfor sang og musikk slik at de som har lyst til å spille og synge tilbys denne mulighet.

FOLK2

Stjørdal kommune deltar i prosjektet Folk2 som er et femårig regionalt kultur- og helseprosjekt hvor kulturelle aktiviteter benyttes som virkemidler i folkehelsearbeidet. Kulturens egenverdi skal styrkes og flere skal få ta del i kulturelle opplevelser og utvikle egne skapende evner. Folk2 er en sentral del av fylkeskommunens folkehelsearbeid. I Stjørdal har man satt av 20 % stillingsressurser til dette arbeid. Prosjektet varer ut 2008. Kultur i eldreomsorgen skal styrkes med sang og musikk for brukere på institusjoner og bosenter i nært samarbeid med personalet. Samarbeidsprosjekt mellom Etat oppvekst og kultur, Etat omsorg og frivillighetssentralen.

Kjentmann Stjørdal har blitt et kjærkomment kulturtilbud. (Foto: Torbjørn Foss)

Idrett og friluftsliv

Fysisk aktivitet er en kilde til helse og trivsel. For barn er lek den viktigste måten å utforske, forstå å takle tilværelsen på, og leken har stor betydning for barns motoriske, emosjonelle og sosiale utvikling. For voksne og eldre kan fysisk aktivitet være en kilde til avkobling, sosialt samvær, følelse av mestring og glede over å være i god fysisk form. I tillegg beskytter fysisk aktivitet mot en rekke sykdommer og tilstander, og er et viktig virkemiddel i behandling og habilitering/rehabilitering i helsetjenesten.

Stjørdal kommune skal i årene som kommer legge til rette for at befolkningen i kommunen kan holde seg fysisk aktive og dermed holde seg i god fysisk form blant annet ved å motivere til en aktiv livsstil gjennom FYSAK-programmet. FYSAK er et program som har til hensikt å bygge opp modeller for systematisk bruk av tilpasset fysisk aktivitet i forebyggende og helsefremmende arbeid med forankring i kommunehelsetjenesten.

Det er viktig med satsning i utkant og sikre at folk har et tilbud også i bygdene, men det må samtidig vurderes hvor de ulike aktivitetene er mest velegnet. Man må prøve å unngå at alle utkantsonråder satser på de samme aktivitetene/idrettene, noe som igjen vil øke kommunens mulighet til å bli tildelt spillemidler til flere anlegg. Her kan man ta utgangspunkt i eksisterende anleggssteder og utvikle "aktivitetsparker" på egnede steder i hele kommunen. Noe som allerede er vedtatt i kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2003-2006. Planen revideres nå og beregnes å være vedtatt i løpet av våren 2008. Når det gjelder tiltaksplan innenfor idrett og friluftsliv vises det til kommunedelplan for idrett, og fysisk aktivitet herunder friluftsliv.

Forslag til kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet.

Kirken

Kirken er en viktig del av vår kultur. Kirkene har i århundrer vært våre viktigste kulturbygg. Den tro de representerer har vært et bærende element i folkets liv i Stjørdalsbygdene gjennom vekslende tider. Her samles fortsatt store deler av befolkningen ved viktige milepeler i livet, til dåp, konfirmasjon, vigsel og begravelse. Kirkene brukes også i stor grad til konserter og arrangementer av ulike slag. Mangfoldet er stort, og også andre trossamfunn enn Den norske kirke har et aktivt arbeide i Stjørdal. I tillegg har vi et betydelig antall kristelige lag og foreninger, som arbeider ut fra kirke eller bedehus. Vi finner foreninger for indre og ytre misjon, barne- og ungdomsarbeid, søndagsskoler og korvirksomhet.

Stjørdal i verden

– verden i Stjørdal

Stjørdal er et godt møtested det er lett å komme til og fra. Flere internasjonale bedrifter er etablert her og vi har innbyggere fra omkring 40 nasjoner. Kommunen gjennomfører årlig en rekke prosjekter, arrangement av flerkulturell karakter.

Kulturtorget er et åpent møteforum for internasjonalisering, integrering og kulturelt mangfold i Stjørdal. Representanter fra Frivillighetssentralen, Ole Vig videregående skole, Flyktningetjenesten, Stjørdal voksenopplæringscenter og kulturvirksomheten treffes månedlig for å øke samarbeid og samhandling på tvers innenfor flerkulturelt arbeid. Kulturtorget administreres av enhet for bibliotek, kino og kultur.

Mangfoldsåret 2008 har fokus på det kulturelle mangfoldet i Norge og verdien av dette. Kulturtorget er styringsgruppe for Mangfoldsåret 2008 i Stjørdal og ser dette som starten på et kontinuerlig arbeid med å skape felleskulturelle plattformer og gode møteplasser på tvers av kultur og generasjoner også i tida etter 2008.

Flyktningekontoret bistår flyktninger, asylsøkere, familie-gjenforente og arbeidsinnvandrere med integreringsarbeid i kommunen gjennom å gi hjelp til selvhjelp til den enkelt flyktning slik at han/hun raskest mulig blir selvhjulpel og en

aktiv deltaker i sitt nye samfunn.

Frivillighetssentralen er et viktig kulturelt møtested (se side 15).

Stjørdal voksenopplæringscenter har hovedansvaret for norskopplæring med samfunnskunnskap for voksne innvandrere og flyktninger. De har norskopplæring på alle nivå med blant annet et unikt opplæringsstilbud for småbarnsmødre hvor de kan ha med barna til undervisningen.

I tillegg gir senteret valgfab i data og trafikk. Mange elever får tilbud om språkpraksis ute på en arbeidsplass. Det arrangeres ulike turer for å bli kjent i kommunen/regionen og en årlig Internasjonal Dag. De deltar også på kulturaktiviteter gjennom Den kulturelle skolesekken på lik linje med grunnskolene. Mange av elevene er i tillegg med på en rekke kulturtiltak i kommunen

gjennom Internasjonal kvinneklubb, Frivillighetssentralen m.m.

Stjørdal har et mål om aktiv deltakelse i kulturutvekslingsprogram med Panajachel i Guatemala. Det er etablert styringsgrupper i begge byene. Kulturutvekslingen skjer en gang årlig vekselvis hvert 2. år fra Stjørdal og Panajachel. Det kulturelle tema skal varieres. (Foto: Truls Barnung)

SAMARBEIDSPARTNERE

Frivilligheten

Det finnes over 400 frivillige lag og organisasjoner i Stjørdal. Av disse er det vel 60 ulike lag og foreninger for barn og ungdom, vel 40 innenfor sang og musikk og knapt 90 vel-foreninger. Frivilligheten er bærebjelke i lokalsamfunnet. Frivillighet er en del av organisasjoners og nærmiljøets naturlige liv, men ikke alltid like synlig for dem som nyter godt av den. Mange ønsker å gjøre en frivillig innsats og får et rikere liv gjennom opplevelse og deltakelse.

"Det beste med å engasjere seg frivillig er å være med å gi andre positive opplevelser"

Forra Hornmusikklag 17. mai. (Foto: Torbjørn Foss)

Frivillighetssentalen Stjørdal A/L ble etablert i 2004.

"Sentralen er et andelslag somskal stimulere til økt lokal frivillighet gjennom mobilisering til aktiviteter som styrker det sosiale fellesskapet i nærmiljøet, samt avhjelpe individuelle behov. Den frivillige innsatsen skal være et tillegg til offentlig virksomhet, og skal ikke erstatte/konkurrere med eksisterende tiltak. Det skal vektlegges samspill mellom frivillig og offentlig innsats på områder der det er naturlig å samarbeide. I tillegg til å ta vare på og oppmuntre de etablerte frivillige organisasjoner skal det arbeides med å rekruttere nye grupper frivillige." Gjennom kontakt med lag og organisasjoner, det kommunale tjenesteapparatet og enkeltpersoner, skal Frivillighetssentralen være et knutepunkt og ressurs for kulturlivet i kommunen.

"Fyrtårn"/festivaler/store arrangement

"Fyrtårn" som eksempelvis operaen Olav Engelbrektsson, festivaler og store arrangement plasserer Stjørdal på kartet og er med på å skape engasjement og kulturelle løft som styrker vår identitet.

Steinvikholm Musikkteater AL, eneste distriktsopera i Nord-Trøndelag, gjennomfører årlig operaen Olav Engelbrektsson utenfor murene på Steinvikholm slott. 250 – 300 frivillige i alle aldre arbeider sammen med profesjonelle til glede for 7000 publikummere årlig. I tillegg har de utviklet Operaskolen for

barn og unge med stor deltakelse og kunstnerisk suksess. Urpremière var i 1993.

Andre store arrangement er Agrisjå (landbruksmesse 2. hvert år), Ole Vig Vaka (ny i 2007), Stjørdalsdagene (årlig), Nostalgi-festivalen (årlig fra 2005), store idrettsarrangement etc.

Felles for disse arrangementene er et stort engasjement og arbeidsinnsats av utallige frivillige (representerer flere årsverk) i tett samarbeid mellom profesjonelle. Erfaringer viser at det er til gjensidig inspirasjon for begge parter. De frivillige opplever en sosial arena preget av store opplevelser, samhold og læring som gir tilhørighet og identitet til Stjørdal.

Definisjon: Et kulturelt fyrtårn skal ha lokal forankring, regional og nasjonal interesse. Det skal være med å skape stolthet og fellesskapsfølelse i lokalsamfunnet. Stjørdal skal utvikle og realisere kulturelle fyrtårn med vekt på høy kvalitet og attraksjonskraft i form og innhold.

Kulturkompetanse

Stjørdal har bred og sammensatt kulturkompetanse gjennom ansatte og barn/ungdom i barnehager, grunnskoler, Ungdommens hus, kulturskolen, Ole Vig videregående skole, andre institusjoner med kulturfag, bedrifter, kunstnere og profesjonelle aktører. Likeså har mange frivillige fra det organiserte og uorganiserte kulturlivet i Stjørdal opparbeidet seg en unik kulturkompetanse gjennom sin deltakelse i aktiviteter samt små og store arrangement/festivaler.

Stjørdal kommuner deltar i ulike nettverk som eksempelvis "Byer i Midt-Norge".

Konsert med Værnes kantori (Foto: Torbjørn Foss)

Kultur og næring

"I kunnskapssamfunnet vil kulturell infrastruktur være like viktig for samfunnets utvikling som den fysiske infrastrukturen – veier, jernbaner og havner – var i den industrielle epoken" (Richard Florida)

Det finnes mange aktører og bedrifter som arbeider innenfor kulturrelatert næring i Stjørdal. I tillegg er det viktig å synliggjøre de store ringvirkningene som kommer det øvrige næringslivet til gode i forbindelse med aktiviteter og arrangement.

I dag finnes det dessverre ingen oversikt over omfanget av arbeidsplasser innenfor kreative næringer. Ei heller synergieffekter og verdiskaping i Stjørdal som en følge av dette. Dette bør utarbeides, og sammenlignes opp mot både internasjonale, nasjonale og regionale utviklingstrekk.

Østlandsforskning utarbeidet i 2004 en rapport som fastslår at kulturnæringene er dobbelt så store som jordbruk og skogbruk, og over tre ganger så stor som fiske målt i bruttoprodukt.

I henhold til "Felles fylkesplan for Nord- og Sør-Trøndelag for 2005 – 2008" er ambisjonen at Trøndelag skal bli den mest kreative regionen i Europa. Et delmål er at "Kreativitet, kunst og kultur skal bidra til utvikling og verdiskaping".

Samspillet mellom kultur- og næringsliv er svært viktig for stedsutvikling og vekst. Det finnes gode eksempler på at kulturlivet kan medvirke til omstilling og innovasjon i næringslivet. Kreativitet handler om å forløse skapende energi.

Stjørdal Næringsforum (SNF) er en aktiv og viktig medspiller innenfor kulturområdet i Stjørdal. Prosjektet Stjørdal 2020 med rapporten: Veien Videre, Viktige satsingsområder for Stjørdal (1. februar 2005), er en av grunnene til at stedsutvikling og kultursatsing er satt på dagsorden i Stjørdal. SNF driver også blant annet med konseptet Møtested Stjørdal, Arena-konferansen og har ansvar for Turistinformasjon og prosjektleidelse av Ole Vig Året 2007.

Ny reiselivsplan for Stjørdal er under utarbeidelse. Denne vil danne et bedre grunnlag for samspillet mellom aktørene innenfor kultur og næring.

2. Hva vil vi?

Kulturplakat

BÆREKRAFTIG VEKSTSIRKEL FOR STJØRDAL

"at vække Folket og bringe det til at tænke stort..."
(Ole Vig)

Inspirert av Ole Vig og "Den kreative sirkel" av den britiske samfunnsforsker Phil Wood har vi laget en bærekraftig "Vekstsirkel" for Stjørdal. Denne viser hvordan elementer i kulturarbeidet henger sammen og er avhengig av hverandre.

Stjørdal by er også en landbrukskommune som har masse såkorn som må gjødsles – vi dyrker mye god kultur – mye kan deles – og vi må foredle for å gi nye såkorn som igjen må gjødslesosv. Slik blir dette vår "kreative sirkel" som skaper positive ringvirkninger og god vekst for kultur og byutvikling i Stjørdal.

Under hvert element er det satt opp satsingsområder for kultur i Stjørdal som vil være retningsgivende for kulturarbeidet framover. Dette er en videreføring av Samfunnsdelen av Kommuneplan 2002 – 2012.

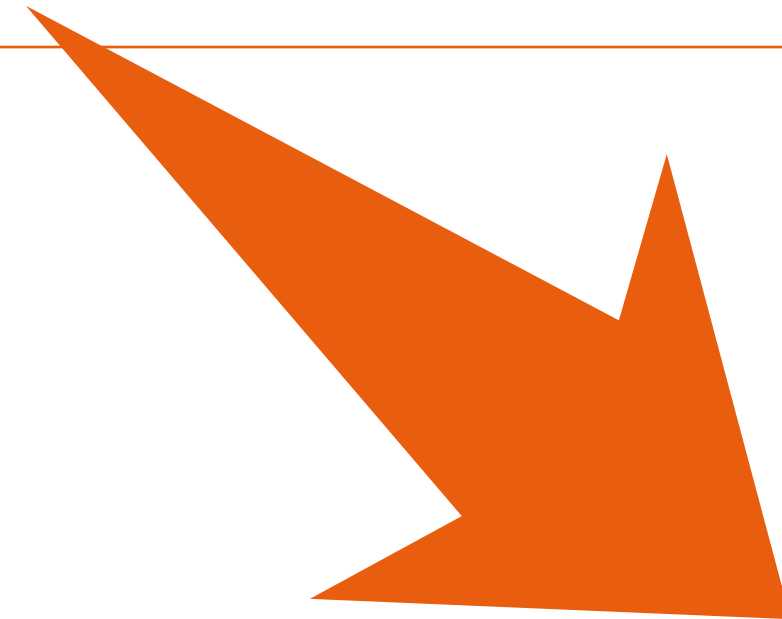
Dette blir til slutt følgende **kulturplakat** som vil kunne være til glede og inspirasjon for alle i Stjørdal.

1. SÅKORN

mennesker, frivilligheten, historie, kultur

- a) Det skal være rom for et allsidig og flerkulturelt kulturtilbud for alle basert på deltakelse, medvirkning, engasjement og opplevelse.
- b) Kultur skal være et viktig virkemiddel i det helsefremmende arbeidet.
- c) Den lokale identiteten skal styrkes ved å ta kunnskap om fortiden inn i nåtid og framtid.
- d) Frivilligheten skal ha gode vilkår gjennom informasjon, veiledning, økonomisk tilskudd og ved etablering av gode møteplasser.

2. GJØDSLE

tilrettelegge, arenaer, engasjement, investere, stimulere, kunnskap, mangfold

- a) Legge forholdene til rette slik at alle innbyggerne kan drive variert fysisk aktivitet og friluftsliv.
- b) Sikre lokale lavterskeltilbud og gode muligheter for fysisk aktivitet på fritiden på viktige arenaer som barnehage, skole og arbeidsplasser.
- c) Stjørdal bibliotek skal være en samlende kraft og en sentral møteplass for kommunens kultursatsing, spesielt innenfor informasjon og media.
- d) Stjørdal bibliotek skal utvikles til å bli det ledende bibliotek i regionen.
- e) Som et ledd i et offensivt forebyggende arbeid skal kultur- og fritidstilbud for barn og ungdom styrkes ytterligere.
- f) Innbyggerne i Stjørdal kommune skal få et større og mer variert filmtilbud, samt andre multimediaopplevelser.
- g) Kulturtilbud er viktig for helse og trivsel. Det må derfor satses på at det tilrettelegges for alle innbyggerne, også de som tradisjonelt sett ikke benytter seg av tilbudene.
- h) Stimuleringstiltak, som for eksempel kulturpriser, skal verdsettes.

3. DYRKE

aktiviteter, produksjon, deltagelse, opplevelser, vekst, helse

- a) Ungdommens hus skal i samarbeid med andre bidra til at ungdom i Stjørdal har et kontinuerlig tilbud av konserter og arrangement gjennom hele året.
- b) Stjørdal kulturskole skal etablere og utvikle flere tilbud innenfor dans, band, visuelle/digitale kunstformer og lørdagsskole med stipendordning for elever som vil mer. Finne flere samarbeidspartnere og utvikle tilbud til brukere med spesielle behov.
- c) Etablere et fond for samarbeidsprosjekter innen kultur i Stjørdal. Dette skal danne fundamentet for satsing på en ny kulturarena/møteplass i sentrum.
- d) "Fyrtårn", festivaler og store arrangementer skal sikres forutsigbarhet gjennom rådgiving og partnerskapsavtaler.
- e) Seniorer må gis allsidige kulturtilbud. I tillegg er de viktige kulturbærere og ressurspersoner som bør benyttes aktivt i kulturarbeid spesielt rettet mot barn/unge og nytilflyttede til kommunen.

4. DELE

samarbeide, samhandle, sambruk, vekstskifte, involvere, medvirke, lagspill

- a) Bibliotekene i kommunen skal betraktes som et felles bibliotektilbud med felles database og praktisk og teoretisk tett samarbeid.
- b) Etablere "Kulturbussen" – mobile bibliotek tjenester og andre kulturtilbud ut til folket.
- c) Satse på møteplasser for samspill/samarbeid mellom frivilligheten og profesjonelle.
- d) Samordne, benytte og utvikle kulturkompetansen i kommunen.
- e) Den Kulturelle Skolesekken videreutvikles med både lokale og eksterne aktører.
- f) Stjørdal kommune etablerer månedlig kulturlunsj med faglig innhold og kulturinnslag – et møtested for alle.
- g) Benytte kultur som viktige element i alle kommunale tjenester.

5. FOREDL

utvikle, bearbeide, næringsutvikling, stedsutvikling, identitet, tilhørighet, livskvalitet

- a) Gjøre Stjørdal sentrum til en attraktiv og åpen møteplass for alle ved å sørge for gode uterom og forbindelser mellom kulturaktiviteter og friluftsaerenaer.
- b) Stjørdal skal styrkes som regionalt sentrum.
- c) Utnytte Stjørdals beliggenhet og gode kommunikasjonsmuligheter for arrangement og kurs/konferanse/messer.
- d) Ta kunsten ut i det offentlige rom etter "Formingsveileder for Stjørdal sentrum".
- e) Formidle og aktualisere Stjørdals fortid i nåtid og framtid gjennom Stjørdal museum, Bergkunstmuseet og nye kulturarenaer.
- f) Årlig konferanse med stedsutvikling, opplevelser og kulturarena som tema.
- g) Kartlegge omfang, aktivitet og verdiskaping av kulturelatert næring i Stjørdal.
- h) Legge til rette for å utvikle nye arbeidsplasser innenfor kultur og kreative næringer
- i) Øke forståelsen og interessen i befolkningen for ulike profesjonelle kunst- og kulturuttrykk.
- j) Økt satsning på kultur som et strategisk virkemiddel – en lønnsom investering i lokalsamfunnet. Det gir: identitet, tilhørighet og stolthet, lyst til å bo, etableringslyst, arbeidsplasser, gode oppvekstvilkår og god helse

6. ÅKER

arena, møteplass

- a) Skape arenaer for aktivitet, samhandling og sambruk på tvers av alder og tilhørighet.
- b) Satse på gode møteplasser for videreutvikling av kulturkompetansen i frivilligheten og "fyrtårn", festivaler og andre store arrangement.
- c) Universell utforming skal være et gjennomgående overordnet prinsipp for all tilrettelagt kulturaktivitet.
- d) Utvikle funksjonelle kulturarenaer/møteplasser med framtidsrettet teknologi.
- e) Stjørdal museum og Bergkunstmuseet skal videreutvikles som gode kulturarenaer og møteplasser.
- f) I samarbeid med lag og foreninger satse på å sikre og tilrettelegge både gamle og nye friluftsområder i fjellet og på strandområdene.

3. Kulturarena

Møteplass

Kulturplakaten vektlegger betydningen av å etablere en ny kulturarena i Stjørdal, som kan fungere som en møteplass for byens innbyggere. Det har vært en omfattende utredning av en slik møteplass som har avdekket flere behov. En ny kulturarena vil kunne bidra til at nærings- og kulturlivet vil få bedre vilkår og mulighet til å utvikle seg videre både kvalitets- og aktivitetsmessig.

I dag er det et høyt aktivitetsnivå i byen, og kulturlivet har behov for sentrale og lett tilgjengelige lokaler. Utredningen viser at eksisterende lokaler i liten grad dekker de behov som kulturlivet har for verksted, øving og fremførelser. Hovedkonklusjonen er at man savner et felles møtested hvor man kan utvikle et kreativt og stimulerende miljø på tvers av de tradisjonelle kulturuttrykkene.

En forutsetning for at en ny kulturarena i Stjørdal skal fungere godt er at brukernes behov blir ivaretatt på en best mulig måte. Det har hele tiden vært viktig at alle potensielle brukere har fått mulighet til å komme med innspill og ønsker. Dette har skjedd gjennom folkemøter, konferanser, arbeidsseminar m.m.

Det er enighet om at en god og viktig møteplass blir til ved en samlokalisering av funksjoner. Det medfører en samling av spennende tilbud for de fleste, og et sted for opplevelser, nye impulser, viktige samtaler og læring for alle aldersgrupper.

Dette arbeidet handler på ingen måte å forkaste det gamle, men om å utvikle dagens aktiviteter, og utnytte ressursene på en best mulig måte.

MØTEPLASSEN BØR INNEHOLDE:

- et attraktivt uteområde for både hverdager og festdager
- foaje/vestibyle med servering
- et framtidsrettet bibliotek som gir tilgang til kunnskap og informasjon
- verksteder for både organisert og uorganisert aktivitet (for kulturskolen, Ungdommens hus, skolene etc.)
- kultursaler for konserter, forestillinger, konferanser, kino etc.
- utleieareal for næringsliv, institusjoner, etc.

Lokalene må være fleksible og kunne brukes til forskjellige arrangementer på ulike tidspunkt. Et viktig mål for et slikt anlegg er samspill, sambruk og samdrift, noe som er krevende, men mulig. Målet er å skape den gode og pulserende møteplassen.

ENDRET KULTURLIV TRENGER NYE ARENAER

Endringene i det lokale og regionale kulturlivet har vært store de siste 20 årene. Viktige stikkord er profesjonalisering, større tilbud, samt økt mobilitet i forhold til fritids- og kulturaktiv-

iteter. Det offentliges engasjement innenfor kulturfeltet har vokst de fleste steder.

Noen stikkord for endringer som har skjedd de siste 20 årene:

- Kultur har blitt et viktig element i by- og tettstedsutvikling
- Kommunale kulturskoler med et bredt tilbud og mange fagutdannende lærere har overtatt instruktørrollen og mange av aktivitetene
- Turnéorganisasjoner og kulturtilbud i skolen (DKS e.l)
- Utbygging/desentralisering av videregående skoler og spesiallinjer innen kulturfag som musikk, dans, drama, folkemusikk og idrett
- Samspill kultur og næring/reiseliv har fått stort fokus i regionalt utviklingsarbeid
- Distrikts- og landsdelsmusikere i de fleste fylker
- Nye regionteater og/eller fylkeskommunale teaterverksteder i de fleste fylker
- Fylkeskommunal kunstformidling gjennom kunstnersenter og offentlige galleri i de fleste fylker.
- Private danseskoler også i mange bygder og småbyer
- Regionale kulturhus profesjonaliserer arrangør- og produsentleddet. "R-ene" (Riksteatret, -konsertene og -utstillinger) konsentrerer tilbudene sine omkring 2-5 regionale kulturhus i hvert fylke.
- Mangedobling i antall festivaler og historiske spel - ofte med både amatører og profesjonelle aktører

Vedtak i kommunestyret 06.03.2008

Kommunedelplan – kultur,
" Kultursatsing i Stjørdal" vedtas.

Lokalisering av nytt regionalt kulturhus bestemmes i henhold til sentrumsplan.

Det etableres et utviklingsselskap med privat og offentlig samarbeid for realisering av nytt regionalt kulturhus.

Det innarbeides tiltak i.h.t. kulturminneplan. For 2010 settes det av 100.000,-.

TILTAKSPLAN

"Opptrappingsplan kultur 2008-2011" endrer navn til "Tiltaksplan for kultur, idrett og friluftsliv 2008-2011". Tiltak fra kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet

innarbeides i denne. Tiltaksplanen prioriteres og rulles årlig, og behandles av komité kultur, næring og miljø samtidig med den årlige rulleringen av prioritert spillemiddelsøknadsliste.

Ved fremleggelse av økonomiplan- og budsjett skal denne tiltaksplanen være retningsgivende for de økonomiske prioriteringene innenfor områdene kultur, idrett og fysisk aktivitet. I budsjettdokumentene (budsjett + økonomiplan) beskrives hvor stor andel av de økte overføringene til sektoren som hhv. er 1) dekning av prisstigning og 2) som går til oppfyllelse av tiltak i denne planen.

Ved den årlige rullering av tiltaksplanen beskrives hvilke tiltak som er blitt innfridd av de 4 foregående års rullerte tiltaksplaner.

Rådmannens forslag til prioriteringer innenfor tiltaksplanen skal for 2008-2011 være nøktern og innenfor en ramme av hva man realistisk sett kan oppnå av økte overføringer til sektoren de nærmeste årene. Fra og med 2009-2012-planen skal denne ta utgangspunkt i økonomiplanens rammer som et utgangspunkt for dette.

Dette medfører at en konkretisering av de ulike tiltak foreslått i plandokumentene skal legges fram til realitetsbehandling i forbindelse med tre ulike politiske behandlinger:

1. Prioritering av spillemidler (ca. februar)
2. Økonomiplan (ca mai)
3. Budsjett (ca. oktober)

- Tilbudet av konserter, teater, show og tilbudet av TV, video / DVD osv. har økt enormt og skapt helt andre "forbrukskrav" og vaner hos publikum.
- Synliggjøring og markedsføring krever mer enn før
- Økt regionalt samarbeid både som prosjekt og for institusjoner
- Økt mobilitet har gitt en overgang fra et geografisk orientert kultur- og fritidsmiljø (til grend/bydel) til et interesse- og venneorientert miljø der folk gjerne reiser 3-5 mil hver vei for å delta på det rette sammen med de rette.
- En helt ny kommersiell fest / fritidskultur (fra fest på "lokalet"... til fest på hotellet... til fest på tre ulike puber og diskoteker samme kveld)
- Hjemmekino med DVD, "widescreen" og 6 kanals "surroundlyd" stiller helt andre krav til kinotilbudet. Det sosiale og miljømessige omkring kinoen må vektlegges i tillegg til teknisk kvalitet, komfort og lett tilgjengelighet

En ser at den frivillige kulturinnsatsen har endret seg fra lagarbeid med jevn møteaktivitet året igjennom til kulturprosjekt med behov for kombinasjonen av få dyktige kulturoperatører og dugnadsgjenger i forbindelse med gjennomføring av arrangement (eks. Steinvikholmen Musikkteater og tidligere Hell Music Festival). Samtidig har det skjedd en teknologisk utvikling som har påvirket krav og forventninger både hos deltakere og publikum.

Losjen som kino på 1920-tallet
(Foto fra "Sånn va de")

REGIONALT MØTESTED

Stjørdals beliggenhet og knutepunktsfunksjon gjør stedet i dag til et naturlig regionsenter – og i høyeste grad også for kulturopplevelser.

Det at Stjørdal er å anse som et regionsenter gir gode muligheter for tilskuddsordninger. Med tilskuddsordninger følger også en rekke krav til innhold og utforming. Disse kravene er ivarettatt i utredningens romprogram.

Det er to aktuelle tilskuddsordninger fra spillemidlene som

nye kulturarenaer i Stjørdal kan søke:

- "Desentralisert ordning" forvaltet av fylkeskommunen.

- "Regionale møteplasser og arenaer for kultur". I denne ordningen kan det søkes om inntil 1/3 av prosjektets kostnad.

Regionrådet for Værnesregionen vedtok 16. november 2007: *Planene om kulturhus som meget interessante. Prosjektet vil gi et tilbud langt ut over kommunens grenser og da i første rekke for øvrige kommuner i regionen.*

Stjørdal kommune ønsker i en videre prosess å drøfte med Værnesregionen hvilke funksjoner som kan være aktuell i et regionalt tilbud i nye kulturarenaer på Stjørdal. I dag er det flere tilbud som har slik karakter på Stjørdal. Steinvikholm musikkteater med bl.a. operaskolen er et godt eksempel med deltakelse fra hele regionen. Dansesenteret som er en privat danseskole har også stor deltakelse utenom Stjørdal er et eksempel på en annen aktivitet. I tillegg er det å tilrettelegge og tilby turnerende produksjoner som for eksempel fra Riksteateret viktig å vektlegge for regionen.

Formidlingsarenaer for musikk og dans kan være naturlige fasiliteter i et regionalt samarbeid. Slike arenaer har meget store krav til teknisk avanserte fasiliteter. Derfor må dette også sees i sammenheng med eksisterende lokaliteter med mindre krav til lokale, teknikk, utstyr etc. Erfaringer med en slik regional satsning fører også til høyere aktivitet andre steder. Aktivitet skaper aktivitet.

Steinvikholm Musikkteater et eksempel på et regional tiltak.
(Foto: Torbjørn Foss)

BAKGRUNN FOR FUNKSJONER OG INNHOLD

Et nytt kulturbygg skal være et flerbrukshus der mange aktiviteter er samlokalisert, og hvor en aktivitet kan skape nye ideer og ytterligere aktivitet.

Et faglig miljø er også en viktig faktor for å rekruttere og beholde viktige ressurser i lokalsamfunnet. En samlokalisering vil kunne skape et fagmiljø innen musikk, litteratur, kunst og

kulturformidling. Et tettere samspill mellom de sentrale frivillige kulturaktørene/organisasjonene kan styrke dette ytterligere. Kafeen vil være den naturlige møteplassen for profesjonelle, frivillighet og entusiaster i bygget:

- kontorer for kulturorganisasjoner og evt. private kulturaktører som hører hjemme i dette fagmiljøet
- kulturrelatert næring som for eksempel foto, film, design, arkitektur og mediaproduksjon
- verksteder og arbeidsrom for kunstnere

Stjørdal er i dag en flerkulturell kommune noe som gir flere spennende kulturuttrykk. Det er viktig at en ny kulturarena bærer dette med seg, og viser det gjennom å skape møteplasser som har "lav terskel" for bruk og et tilbud for alle. Internasjonalisering og tilflytting til Stjørdal bidrar til flere innbyggere med bakgrunn fra ulike kulturer og religioner. Med et kulturbygg er det derfor naturlig at alle livssyn og kulturer har gode muligheter for aktivitet og formidling. Dette ivaretas i romprogrammet som vi kommer nærmere inn på i kapittel 7. Samhandling og sambruk av lokaler kan gi spennende løsninger.

Behovet for aktiviteter og møteplasser for pensjonister er og vil bli stort på Stjørdal i årene fremover. Det vil være behov for uformelle møteplasser eller arrangementer, dans, kino, konserter, servering etc. Et senioruniversitet med ulike foredrag etc. bør etableres - gjerne som en videreutvikling av dagens tilbud (Ole Vig / biblioteket / eks. Torsdagsklubben).

Barnehagene og grunnskolene har alltid behov for gode kulturformidlingsarenaer. Det er derfor viktig med en god dialog i forhold til samhandling, og at nye kulturarenaer også blir en læringsarena. Kulturbygget kan også brukes som undervisningslokaler.

Ungdom trenger møteplasser for kreativ utfoldelse ("prøve seg", delta i prosjekter som eksempelvis UKM), og det må være et lav-terskel tilbud som er ikke-kommersielt og tilgjengelig. Et godt kinotilbud er også viktig.

I arbeidet med funksjoner og romprogram er behovet til barn og ungdom delt inn i følgende målgrupper:

- 0-10 år: organisert aktivitet
- 10-13 år: krever regi og tilrettelegging
- 13-20 år: "fritidsklubb" med veiledning

MANGE POTENSIELLE FORUTSIGBARE BRUKERE

I funksjonene og romprogrammet til nytt kulturbygg er det tatt hensyn til behovene for en rekke aktører. Det er viktig at de er med i prosessen videre for utformingen av et flerbruksanlegg. Eksempler på aktører er:

OLE VIG VIDEREGÅENDE SKOLE vokser rakst, og satser offensivt på kreative fag. De er en sentral institusjon med mange spennende prosjekter og flotte ressurser. De vil kunne ha behov for undervisningslokaler, samt lokaliteter til eksempelvis eksamensavvikling, fremførelser, samarbeid med bibliotek etc.

STJØRDAL NÆRINGSFORUM med Turistinformasjon vil være naturlig å plassere i en møteplass som et kulturbygg er - i sammenheng med bibliotek, kino og informasjon etc.

DEN NORSKE KIRKE, Stjørdal Kirkelig fellesråd har ytret ønske om at fremtidig arealbehov for lokaler i sentrum ses i sammenheng med ny kulturarena. Dette gjelder lokaliteter for administrasjon, og de ønsker et vigslet rom for diakoni og gudstjenester. Undervisning, barn/ungdomstilbud, konserter og møtelokaler for kurs og seminarer er det ønskelig med sambruk med andre aktører.

DANSEENTERET er en sentral aktør med akutt behov for en bedre øvingsarena. I tillegg er det et regionalt tilbud med mange arrangementer og prosjekter.

Dansesenteret holder Linedance-kurs.
(Foto: Øystein Jorem)

LAG/ORG: Det er viktig at det utarbeides fleksible løsninger på leiesatser. Dette kan gjøres ved at en forening selv kan bidra med personell og utstyr.

HUMAN ETISK FORBUND: Human Etisk forbund har ytret behov for arenaer til møter og seremonier. Stjørdal formannskap behandlet 01.12.05 brev fra "Human-Etisk forbund – livsnøytrale sermonirom for gravferd", og gjorde følgende vedtak: dette vurderes i forbindelse med utredningsarbeidet for

kulturhus i Stjørdal sentrum. En livssynsnøytral sal er vektlagt stor betydning.

ANNET: Skranke/fellesekspedisjon hvor forskjellige organisasjoner kan ha medlemservice, informasjonsvirksomhet og visse kontorfunksjoner etter behov og kapasitet.

FRIVILLIGHETSSENTRALEN: Gjennom kartlegging og kontakt med mange ulike aktører ønsker Frivillighetssentralen å være et senter i forhold til å skape kontakt på tvers av ulike grupperinger og miljø. Nettverksbygging mellom innvandrere og etablerte kulturaktiviteter, lag og organisasjoner er en del av dette arbeidet. I tillegg ønsker de å videreutvikle gode samarbeidsrutiner med det kommunale og statlige tjenesteapparatet på arbeidsområder hvor det er naturlig.

Frivillighetssentralen kan også i samspill med alle kulturaktørene være med å organisere frivillig arbeidsinnsats innenfor kulturfeltet. Det kan være "kulturverter" som gjør en innsats mot gunstigere leie, lån av utstyr etc. Noe som også kan utvikles og brukes av "Fyrtårn" og den øvrige frivilligheten. Mange syntes slikt er både sosialt og nyttig som for eksempel Bypatriotene i Trondheim.

FORSVARET ønsker å videreutvikle velferdstilbudet i samspill med Stjørdal kommune. Det er svært viktig for forsvaret at deres soldater har et godt kulturtilbud.

HØGSKOLEN I NORD-TRØNDELAG: Vil forbedre fritidstilbudet for studentene på Stjørdal, og har ytret behov for lokaler for møter og aktiviteter.

HOTELL/REISELIV: Har økt behov for kapasitet knyttet til kurs/konferanse og andre arrangementer. Det er en stor fordel å knytte til seg en fast samarbeidspartner for dette markedet.

KREATIVE NÆRINGER: Profesjonelle kulturaktører og bedrifter innefor design, media, arkitektur etc. kan ha behov for et tilrettelagt miljø og kontorfelleskap

Mange potensielle leietakere har ulik betalingssevne, men disse har også utgifter i dag. Noen er faste leietakere på areal, eks. kontor, øvingsrom, etc., mens andre trenger areal for formidling (eller begge deler). Det må skrives intensjonsavtaler med de ulike aktørene.

Eksempel på dagens arealbruk:	
Biblioteket	1400 m²
Ungdommens hus	450 m²
Kino (inkl "Gråtta")	950 m²
Samfunnshuset	1530 m²
Kontorplasser kulturadm	120 m²
Danselokaler (Tore Ligaard)	190 m²
Grustaket	160 m²
Frivillighetssentralen	ca. 60 m²
Kirkekontor Skolene	300 m²
Sum	5160 m²
Fremtidig behov	?

HVA HAR VI I DAG

Realisering av nytt kulturbygg i Stjørdal medfører en satsing på all kultur i kommunen. Tilbud og funksjoner vil bli videreutviklet, og vi får nye muligheter som kommunen ikke har fra før. Noen kulturfunksjoner må flytte fra dagens lokaler, og i forhold til totaløkonomien i prosjektet må en også vurdere hvordan disse arealene skal disponeres videre. Denne prosessen må gå parallelt.

I Stjørdal har vi mange forsamlingshus og skoler med høy aktivitet. Det er viktig at disse lokalene også ivaretas som fremtidige kulturarenaer. Derfor må man finne arbeidsdelingen mellom nytt kulturbygg for regionsenteret med teknisk avanserte fasiliteter, og eksisterende lokaliteter med mindre krav til lokale, teknikk, utstyr etc. Erfaringer fra bl.a. Inderøy viser at åpning av kulturhuset førte også til høyere aktivitet i de ulike forsamlingshusene.

Funksjoner og romprogram

Innspill med behov fra kulturlivet og virksomheter ligger til grunn for funksjons- og romprogrammet. I tillegg er prinsippene om fleksibilitet og sambruk/samdrift tillagt stor vekt.

I utviklingsfasen er det viktig å ta utgangspunkt i oppgitte lokale behov, sentrale krav og normer og de aller beste faglige løsninger for de ulike funksjonene. I det videre planleggingsarbeidet vil det alltid måtte bli tilpasninger og prioriteringer i forhold til fysiske muligheter og økonomiske rammer.

Programmet presenterer i dette kapitlet de mest hensiktsmessige løsningene ut fra behov og "smarte" grep for samlokalisering og miljøskaping. Når vi senere ser på ulike måter å løse dette på, i forhold til lokalisering og plassering, kommer de vanskelige valgene mellom flere gode alternativer som gir ulike fordeler og ulemper kulturfaglig, miljømessig og økonomisk.

Det er i tillegg også utarbeidet mer tekniske spesifikasjoner i romprogrammet som vil bli mer aktuelt senere i prosessen.

NØDVENDIGE PLANLØSNINGER OG KONKRET ROMPROGRAM

Statlige krav for tilskudd av spillemidler, registrerte behov, samt de visjoner og målsetninger som har kommet fram i prosessen, setter klare krav til utforming og innhold. Bygget har følgende hovedfunksjoner:

Funksjon	m ²
1. Kulturpark	
2. Fellesarealer med vestibyle, garderober, servering, galleri, tekniske rom	950 m ²
3. Bibliotek	1400 m ²
4. Allaktivitet og verksteder	980 m ²
5. Konsert og forestillingssaler (inkl kino)	2300 m ²
6. Utleieareal	600 m ²
Sum netto romprogram	6230 m ²
+ tillegg trafikkareal, konstruksjon, tekniske rom m.m. (ca 30 %)	1770 m ²
Sum brutto areal	8000 m²

KULTURPARK

En kulturarena i sentrum er både et ute- og innendørs areal. Det er viktig med et uteområde med en utforming som hever den totale kvaliteten i sentrum. Møteplassen bør derfor strekke seg ut av "huset" til en kulturpark. Dette for å ivareta den sosiale funksjonen, men også for å legge til rette for arrangement både ute og inne. I tillegg vil nærhet til kulturarenaen kan man øke antall utearrangement. Nærhet gir nemlig gode muligheter for eksempelvis klesskifte, sminke og oppvarming, noe som gjør det enklere med slike tilstelninger også i litt dårlig vær.

En kulturpark bør være godt opparbeidet, og inspirere til rekreasjon, aktiviteter og læring. Det estetiske bør vektlegges ved utforming av parken, samt kunstnerisk utsmykking. Dette må ivaretas med arbeidet med Formingsveileder for Stjørdal sentrum.

MØTEPLASSEN MED VESTIBYLE, INFOTORG, GALLERI OG KAFÉ

Vestibyen/møteplassen er noe av det mest utfordrende når arkitekten skal forme et nytt kulturbygg. Samtidig som det skal være lyst, åpent og inviterende, skal det også være gode kroker hvor man kan sitte alene eller i små grupper. Det skal være et godt serveringstilbud som kan fungere både i hverdagen, og når det plutselig kommer 600 personer ut fra salen i en pause på 20 minutter. En annen gang skal kanskje vestibylen være arena for små elevkonserter i kulturskolen eller større konserter på kveldstid.

80 % av opplevelsen skjer utenom det som man opplever fra scenen. Publikum kan legge igjen minst det dobbelte av det billetten koster for å forsterke opplevelsen. Dette vil næringsliv og uteliv nyte godt av i Stjørdal ved etablering av et nytt kulturbygg. Omsetningen i serveringsenhetene vil være avhengig av at en lykkes i profilering og programmet i sin helhet.

Noen stikkord:

- I tilnytting til møteplassen/vestibylen må man sammenfatte gode arbeidsvilkår for det folkelige mangfold i kulturlivet. Alle steder må her finne sin egen form og rytme som gir vilkår for uhytidelighet og kreativitet

- behov for mer og mindre formelle lokaler for kreative miljøer og organisasjoner i Stjørdal
- det er det jevne arbeidet i disse miljøene gjennom året som kommer til uttrykk under store arrangement som Hell Music Festival og Opera Olav Engelbrektson. Vi legger til grunn at Stjørdal har ressurser, etterspørsel og forutsetninger for å eksponere slike ressurser gjennom hele året og i form av hyppige arrangement, forestillinger i større og mindre skala. For å oppnå et felles "skuv" er møteplasser veldig viktig: "flere hverdager enn festdager"
- skal være en vennlig og intim atmosfære å komme inn i, dette skal gjelde for alle aldre
- tydelig ambisjon om at hit skal alle typer kulturinteresser komme, og her skal folk av alle slag kunne utvikle sine skapende og utøvende evner, hver på sin måte
- vestibyle må utformes med "en primærbase" for publikumsservice. På dag / ettermiddagstid skal denne være knyttet til biblioteket
- flest mulig saler / aktivitetsrom bør knyttes opp mot vestibylen som møteplass
- driftsansvarlige for huset bør ha sentralt plasserte kontorer nær publikum
- plassering av saler / aktiviteter må også ta hensyn til behovet for støydemping mellom rom. Det er meget viktig i et kulturbygg å kunne jobbe uten å være redd for å forstyrre andre, eller å bli forstyrret
- viktig at anlegget også fungerer selv om det en kveld bare er 10 – 20 besøkende
- ved fellesbruk av vrimearealene har man behov for å kunne kontrollere "atmosfæren" uavhengig av lyset ute bl a ved å ha demping på belysning
- vektlegge kioskfunksjonen (erfaringsstall viser en kioskomsetning på mellom kr 50-60 pr kinobesøkende – noe som for Stjørdals vedkommende betyr en årlig omsetning på anslagsvis kr. 3 000.000 pr år)
- kafé / kjøkken må planlegges grundig av folk med spesialkompetanse på området og i helst i samråd med den som skal inn som privat driver av tilbudet
- det må legges stor vekt på at funksjoner som skal ha gjensidig driftsmessig nytte av hverandre blir prioritert i arbeidet med planløsningen
- alle bruksrom må vurderes av akustiker og planlegges slik at de blir gode bruksrom

GALLERI

Stjørdal kommune har flere kjente kunstnere og et aktivt kunstnermiljø. Et galleri skal bidra til å vise fram byens historie og samtidig være stedet for dagens kunstnere. Galleriet kan eksempelvis ha følgende kategorier av utstillinger:

- Utstilling av profesjonell kunst
- Skiftende utstillinger om Ole Vig
- Historiske bilder fra Stjørdal
- Skiftende utstillinger for eksempel i regi av Kunstforeningen. Stjørdal har en aktiv kunstforening og kunstmiljø. Muligheten for en stabil aktivitet knyttet til kunstformidling er begrenset i dag på grunn av mangel på egnede lokaler.

Det er i tillegg flere rom i dette prosjektet som også kan brukes til skiftende og mer fast installert kunst - men man må i tillegg ha et fast permanent areal til utstillingsplass. Små utstillinger, kunst, historie, litteratur, barnekunst m.m. kan gjøres i "vestibyle" og i biblioteket.

Galleriet kan ha samarbeid med restaurant/serveringssted for visninger, selskaper og tilsyn. Muligheten for fleksibel bruk må vurderes i forhold til krav om sikkerhet ved utstillingene (stiller også krav til tilrettelegging for lyssetting og "rene" flater uten annen visuell støy). Dette må ivaretas i detaljplanleggingen. Drifting av galleriet må avklares tidlig i planleggingsfasen.

Verksteder for kunstnere er beskrevet i kapitelet allaktivitet- og verksteder. Dessuten er det tatt høyde for dette behovet i utleiearealet.

BIBLIOTEK OG INFORMASJON

Stjørdal bibliotek er et mye brukt, der er stor aktivitet, og det har en viktig sosial betydning i Stjørdal. Biblioteket bygger samtidig opp kapasitet for å møte et voksende behov for informasjon og kunnskap av mer faglig art.

- Bibliotekets tre viktigste roller er:
- Kulturformidler og sosialt samlingspunkt
 - Læringsarena med formidling av informasjon og kunnskap
 - Formidle og bevare lokal historie, kultur og kunnskap

Disse tre hovedfunksjonene er også retningslinjer for planlegging, utvikling og drift av biblioteket i Stjørdal.

Bibliotekreform 2014 ligger nå ute til høring og vil kunne endre det tradisjonelle bildet av bibliotek i Norge

I et samfunn har alle befolkningsgrupper og enkeltpersoner krav på likeverdige bibliotektilbud og tjenester. Tradisjonelt har tjenestene enten blitt gitt i bibliotekets lokaler eller ved oppsøkende virksomhet - at biblioteket kommer til dem som trenger det. Den teknologiske utviklingen har skapt nye muligheter for å yte tjenester basert på elektronisk tilknytning.

I et nytt kulturanlegg vil biblioteket få en viktig funksjon. Det må ligge sentralt i bygget, ha gode åpningstider og gjøre bygget til et attraktivt sted å besøke - også når det ikke er spesielle kulturarrangementer der. Vi tenker på biblioteket som arenaens pulserende hjerte, det skal gi liv og varme, kunne informere om alt som skjer i bygget, yte service til alle brukere av anlegget. Kort sagt, - være et sterkt bidrag til at anlegget blir et samlingspunkt for kultur.

Forestillingen Tapas var en samarbeidsprosjekt mellom studieretningene musikk, dans og drama, media og kommunikasjon, formgivning, hotell og næring på Ole Vig videregående skole mars 2006.

Biblioteket som tjenesteyter for byens kulturaktører

Når kulturkreftene i byen samles, vil det åpne for mer samarbeid mellom kulturaktører som i dag ikke ser noe særlig til hverandre. Vi tror biblioteket vil kunne bistå kulturlivet på mange felt. Eksempelvis katalogisering av bøker, notesamlinger, et utlånssystem for instrumenter, oppbevaring av protokoller og arkiver fra det frivillige kulturliv, bistand til å skaffe litteratur og noter osv. Vi ser det som en positiv utvikling hvis biblioteket kan yte slike tjenester til kulturlivet

Biblioteket er både et informasjons- og kultursenter som i dag tilbyr langt mer enn utlån av litteratur.

Brukerne av biblioteket vil sannsynlig skape mest besøk, og det er helt avgjørende at det plasseres i sammenheng med andre kulturtilbud. Det skal være tilgjengelig for alle, og være møtestedet på tvers av målgrupper.

Biblioteket med tilleggsfunksjoner innen bla. informasjon og billettsalg må ligge sentralt i bygget og ut mot vestibylene. Dette tilbudet vil være åpent både på dag- og kveldstid og dermed bidra til aktivitet i bygget fra morgen til kveld.

- I nær tilknytning til biblioteket:
- god utstillingsplass for plakater / informasjon om alt som foregår i anlegget
 - kafé og inngang
 - garderobe, toaletter, stellerom
 - møterom med AV-utstyr. Rommet brukes til møter, arrangementer, kurs, undervisning i bruk av bibliotek, internett, vise video og DVD, spille musikk

Det må være plass for arrangement som foreksempel forfatterkvelder, og barnetimer. Et prinsipp må være at en del hyller og andre møbler må kunne flyttes (på hjul). Tunge bokhyller bør stå fast, men reoler for "lette" medier som film, CD, lydbøker m.m. bør kunne flyttes. Vi ønsker fleksibilitet i lokalene - skillevegger som kan flyttes, rom som kan forandres til arrangementer - med romslig trafikkareal til å sette ut stoler. Vi må også kunne lage kriker og kroker for barn og unge.

Felles skrankeområde / innbyggerinformasjon

Vi ser for oss et felles skrankeområde for anlegget i bibliotekets åpningstid. Bibliotekets publikumsskranke bør kunne brukes til betjening av publikum og øvrige brukere av huset; forhåndssalg av billetter, leie og reservering av lokaler og utstyr, informasjon om arrangementer og alt som foregår i huset. Det er trolig ikke realistisk å løse disse tilleggsoppgavene gjennom særlig økt bemanning av fagpersonell; kreative kombinasjonsløsninger for å oppnå så lang åpningstid som mulig av skrankefunksjonen må derfor finnes.

Et felles info-torg må være praktisk tjenlig for folk, og ikke en irriterende omvei. Det må være brosjyrer, tlf.nr, åpningstider, PC, kulturinformasjon og offentlige informasjon i dette området. Bibliotekets aviser og tidsskrifter kan også plasseres her, slik at de også kan være tilgjengelig utenom bibliotekets åpningstid.

En felles skrankefunksjon vil være besparende for det samlede personalbehovet i huset. Det vil også være enkelt for publikum å kun ha ett sted å henvende seg. Samtidig må en ikke redusere kvaliteten på service / betjening på de enkelte tjenestene. Dette krever god satsing på opplæring i en startfase.

Barneavdeling

Hylleplass for bøker, lydbøker, video, bildebøker, spill (flyttbare - på hjul) Rom som kan forvandles (grøsserhule, eventyrtime, dokketeater m.m.). Plasser for lek og spill. "Binge" e. l for lesing, prat, avslapping. Kroker å gjemme seg litt bort, "lese i fred" lyttekrok.

Ungdomsavdeling

Hylleplass for bøker, lydbøker, video, bildebøker (flyttbare - på hjul) Plasser for lek og spill. Hyggelige plasser for lesing, prat, avslapping. Kroker å gjemme seg litt bort, "lese i fred", sjakkspill. PC med internett. Video / film muligheter i felles møte / AV-rom

Voksenavdeling

Hylleplass for bøker, lydbøker, video (flyttbare – på hjul) Hylleplass for referansesamling (leksika og oppslagsverker) Lokalsamling. Offentlig informasjon - i tilknytning til skranken. "Klassiker-hjørne", steder å sitte ned. Sofagrupper, stoler / bord til å sette seg ned og notere. Tjenester for fremmedspråklige / internasjonalt

Fellesfunksjoner

Studierom for publikum. Disse skal ha PC med internett og nødvendig programvare, lettvin tilgang til fax og kopimaskin. Små studierom + et litt større felles kollokvierom der de kan møtes, ha kollokviegruppe, ta en kaffepause. PC-er for søk i bibliotekets katalog og raske oppslag på internett (bør være ståplasser) Aviser / tidsskrifter (evt. tilknyttet skranken slik at de kan benyttes utenom åpningstid) Lesesal-plasser. Lager / magasinplass (lager til daglig bruk - sted å sette fra seg ting (stablestoler, puter, utstillingsutstyr m.m.) Utstillingsareal til bilder, barnetegninger, galleri med alle forfattere som har vært på besøk, henge opp ting som lages av SFO m.m. Musikkrok med hyller for CD-er og lytteplass (1) Kjøkkenkrok med kaffetrakter, utslagsvask, skap for kopper, oppvaskmaskin.

Areal

Fellesareal fordeles på de ulike delene slik at bibliotekets totale netto areal 1970 m²

1400 m²

ALLAKTIVITET OG VERKSTEDER

Det bør være et mål å skape en arena med et variert tilbud for ulike målgrupper, og hvor aktiviteter finner sted hver eneste dag. Noe kan være i regi av Stjørdal kommune, annet i regi av grunnskolene, Ole Vig videregående skole og kulturskolen, frivilligheten eller private.

Allaktivitetsdelen av bygget bør kunne fungere både som en del av hele bygget, men også kunne være "seg selv" (med egen inngang).

Kulturskolen

Gjennom å lokalisere aktivitetene for kulturskolen til en ny allaktivitetsarena vil den få en nødvendig base og bli mer synliggjort. Samtidig gir dette mulighet for å bidra til en mer rasjonell utnyttelse av arealer. For kulturskolen betyr dette muligheter for samarbeid mellom lærere og forskjellige instrumentgrupper i spennende prosjekter innen alle kunsthøgskolen. Elever og lærere får mye bedre vilkår for samarbeid.

For å legge til rette for et slikt tett samspill mellom kulturskolen, kulturlivet og barne- og ungdomsarbeidet er ideen om samling i en allaktivitetsdel i en ny kulturarena utviklet.

Viktige areal for kulturskolen som møterom, kontorer, lager etc. er i varetatt under felles- og støttearealer.

Verksteder, lydisolerte spesialrom / øvingsrom:

De er fleksible, og kan benyttes både til øving og møteaktivitet m.m. Størrelsen varierer. De må ha gode hyller eller skapløsninger med mulighet for lagring av mindre instrumenter / noter / utstyr m.m.

Bandøvingsrom (4 x 20 m²)	80 m²
Studio	
Bør ligge slik at studio kan ha lydisolert vindu / kommunikasjon til begge verkstedene.	10 m²
4 grupperom (10-15 pers)	150 m²
5 gruppeom (4-10 pers)	120 m²
3 grupperom (2-5 pers)	40 m²
1 grupperom (20-25 pers)	60 m²
Danse- og ballettsal I	120 m²
Danse- og ballettsal II	
(daglig aktivitet, teknikktraining)	50 m²
Dramascene	60 m²
Kunstverksted (2 stk)	60 m²
Skrivestue	20 m²
Kreativt verksted	60 m²
Sum	830 m²

Ungdommen hus

Ungdommen har behov for en møteplass utenom skoletid. Det er i romprogrammet tatt høyde for at denne målgruppens tydelige behov, samt videreutvikle det tilbudet som finnes i dag. Spontanitet er viktig stikkord i dette tilbudet.

Ungdomskafé for ulike aktiviteter og som møteplass (Ungdommens hus) 150 m²

Sosial arena for ungdom med hjørnescene for mindre konserter/forestillinger. Først og fremst et "sted å være"(funksjoner som er knyttet til den sosiale delen av Ungdommens hus i dag) Små aktivitetsrom for skiftende kreativ aktivitet knyttet til kafeen(eks. datakrok, rollespill, billiard, kunst og håndverk etc.) Kjøkken og lager i tilknytning til dette. Kontor for ungdomsarbeiderne. Muligheter for sambruk på dagtid. Bør ha egen adkomst.

Newton rom

I utredningen har det kommet inn flere ideer på å etablere et vitenskapelig tilbud for barn og ungdom. Gjerne i samarbeid med det teknologiske næringslivet på Stjørdal, og også kan sees i samarbeid med biblioteket.

Illustrasjon fra allmøte for ungdom 22.04.06

KULTURSALER (INKL. KINO)

Kulturaktørene skisser et tydelig behov for flere små saler for arrangement, i tillegg til en større fleksibel sal. Dette medfører at flere parallelle arrangement kan foregå samtidig. For eksempel kino, UKM, konserter/forestillinger, og ikke minst øvinger.

Dimensjoneringen av salene har flere viktige aspekter;

- 1. tilstrekkelig størrelse for å være økonomisk attraktiv (antall billetter til dekning av produksjonskostnadene) for alle typer ensembler og produksjoner
- 2. tilstrekkelig størrelse i forhold til publikumsgrunnlaget
- 3. utforming som underbygger intimitet og som ikke viker ødselige med dårlig besøk
- 4. betalingsevne for leietakerne
- 5. hva er behovet og hva trenger vi i Stjørdal

Sammenhengen mellom scene, bakscene og garderober har stor betydning for god anvendelse

- For alle salene er det viktig;
- med gjennomtenkte løsninger når det gjelder transport av utstyr inn og ut av salene. Transportveier mellom scene, sidescene og lagerrom skal være terskelfrie for lett transport av utstyr på hjul og med traller
 - at de har likeverdig status/kvalitet slik at den største salen ikke framstilles som den "fineste", men de bør gjerne være forskjellige.
 - at det også fungerer selv om det en kveld bare er 10 – 20 besøkende
 - å utnytte vrimlearealet/kafédriften også til arrangement er enten alene eller i sambruk med salen(e)
 - ved fellesbruk av vrimlearealene å kunne kontrollere "atmosfæren" uavhengig av lyset ute dvs. blending av utelys og demping av lys inne

Når det gjelder scene og bakrom/støtteareal er behovene ved store regionale produksjoner, for eksempel musikaler eller korpstreff, langt større enn ved turnebesøk. Det er dette behovet som må løses gjennom god kommunikasjon fra scenen til møterom, verksteder og uavhengig av publikumsarealet. Derfor er det viktig å se hele romprogrammet i sammenheng.

(Fotos: Rune Håndlykken)

KULTURSAL 1

- Publikumskapasitet:
- Minst 550 plasser ved konsert/forestilling med publikum i skyveamfi
 - 700 plasser med ekstra stablestoler med oppbygd scene og redusert scenedybde
 - Minimum 1000 personer for ståkonsert/fest
 - Inntil 300 plasser for konferanser med bordoppsett + 200 gjesteplasser på balkong
 - Inntil 700 m² til temamesser, utstillinger o. l i storsal og sidescene. I tillegg kan vestibyle, øvingsrom m.m. brukes i slike sammenhenger slik at samlet areal kan bli godt over 1000 m² for utstillinger/messer.

Orkestergrav
Denne salen må ha muligheter for at gulvet i fremre del av amfiet foran scenen kan senkes som en orkestergrav. Den kan også fungere som en heis til etasjen under, og i øverste stilling vil denne være parallell med scenegulvet og ha plass til 3-4 ekstra stolrader ved behov. Det bør også være heve-senke muligheter i bakkant for bruk av mindre sceneløsninger.

KULTURSALER 2, 3, OG 4

Det tydeligste behovet for kulturlivet på Stjørdal er en sal på ca. 200 m2 til ulike sammenhenger, og som også kan fungere utmerket for profesjonelle konserter for ulike sjangere og utleie til kurs/konferanse. Ikke minst har kulturskolen behov for en "kammersal" egnet for sine elevkonserter. Disse er også gode lokaler for Ole Vig Videregående Skole og grunnskolene. De små kultursalene kan også brukes som øvingssaler for kor/korps, selskapslokaler etc. ved seminarer osv. Kammersalen kan brukes av ulike trossamfunn, samt som et livssynsnøytralt seremonirom.

Det er registrert behov for tre mindre kultursaler som bør være like store – men ha ulik karakter. En av disse salene kan

eksempelvis brukes i sammenheng med et vigsla rom for Den norske kirke.

DIGISAL 1, 2 OG 3 (KINO)

Det er av stor betydning at det må være enkelt å finne disse salene (når man først er kommet inn i et kulturbygg). Salene må gjøres synlige – også for de som ikke bor her.

Ved utformingen er det viktig å ta hensyn til følgende forhold:

- vertikal transport av publikum bør skje inne i salen, og ikke utenfor
- ikke kompromisse på kravene til rommet man bygger
- siktforholdene er avgjørende og amfi med stigning bakover er derfor viktig
- god radavstand (120 cm) – helst faste stoler i fast amfi
- vektlegge bruk av svært gode stoler
- gjennomtenkte løsninger når det gjelder transport av utstyr inn og ut av salen, og lagerareal for f. eks AV-utstyr for annen bruk av salen
- man må gi alle saler likeverdig status slik at teatersalen eller "storsalen" ikke framstilles som den "fineste"

BRUKSOMRÅDER UTOVER KINODRIFT

De digitale salene foreslås også benyttet til annet enn film-framvisninger, men ved utforming og tekniske spesifikasjoner velger vi å fokusere på de kinotekniske kravene. Likevel er det viktig at utformingen ivaretar kravene til en del andre brukergrupper ettersom vi er opptatt av at salen skal kunne brukes til mer enn bare kino. Det legges likevel ikke opp til særskilt scene i salene, men det bør være 5 meter fra fremste benkerad til lerret med tanke på bruk for små konserter, konferanser, undervisning m.m.

Både for å markedsføre og samtidig bevisstgjøre befolkningen om bygget som helhet og kinoen i spesielt, er det viktig at arealene er mest mulig i bruk. En skal ikke kompromisse på akustikk og fargebruk, men disse salene kan også bli gode møterom og ikke minst undervisningsrom for grunnskolene og Ole Vig Videregående skole. Salene kan også bli arenaer for visninger av idrettsbegivenheter, Playstation, filmklubb.

Noen erfaringer fra andre steder;

- et topp teknisk tilbud for lyd og bilde gir god respons.
- besøksøkning på 100-150% ved nytt tilbud
- automatisering og tilrettelagte bygg rasjonaliserer driften
- kinoer i regionale kulturbygg ser ut til å ha særlig godt besøk, ikke minst pga god fellesmarkering og godt serveringstilbud
- kino har en viktig effekt i form av at den trekker ungdom og brede publikumsgrupper til kulturbygget
- kino gir gode muligheter for multimedia produksjoner
- det bør være en kinosal pr 10.000 innbyggere i dekningsområdet. Ingen saler bør være for under 100 personer (det koster det like mye å vise filmen uansett og det må ikke oppfattes som hjemmekino)

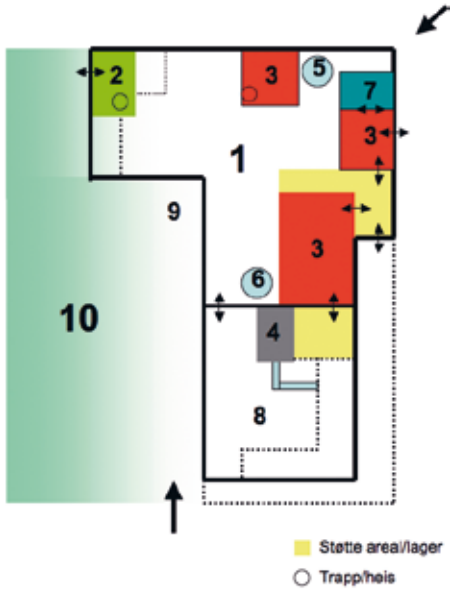
Vi anbefaler sterkt at kinodriften sees i sammenheng med driften av resten av tilbudet bl.a. for god inntjening og muligheter til sambruk og bruk av salene til annet formål.

Kultursaler med eksempel på ulik bruk						
1 Storsal Fleksibel 650 m²	2 Blackbox/ sidescene 200 m²	3 Kammersal 200 m²	4 Klubbscene 200 m²	5 Digisal 1 (publ. 170) 260 m²	6 Digisal 2 (publ. 100) 160 m²	7 Digisal 3 (publ. 100) 160 m²
Salen skal være en fleksibel moderne multifunksjonssal. Gode muligheter også for alternative oppsett til tradisjonell sal / scene (titteskap) og justering av størrelse / publikumskapasitet skal tillegges stor vekt.	Tørr akustikk Godt dansegulv. Eks.: Teater, Dansearena, Kampsport, Barnearr.	God akustikk, og egnet for akustiske konserter. Øvingssal for kor/korps etc. Demping med tepper. Dagslys Skyveamfi bør vurderes.	Man-torsdag 09-16 Senioraktiviteter Kubbkonserter Intimscene teater / cabaret forestillinger Bluesklubb etc.	08.30-16.00 Kurs / møter / undervisning Senioruniversitet Kino: Alle dager kl.17.00 – 23.00	Kino: Alle dager Kl.08.30 – 14.00 Skolekino Dagkino (eldre/ foreldre / babykino etc) 16.00- Eks: Playstation-tunering Visning av idrettsarr. Konserter Foredrag Mediaproduksjon Multimediasvisninger	08.30-16.00 Kurs / møter / undervisning Kino: Alle dager kl.17.00 – 23.00 Om sommeren: Multimedia-presentasjon av Stjørdal.
	Salene er like store Like stor som scenen i sal 1: 12 x 16			Samme kapasitet som dagens kinosal, men enn helt annen fleksibilitet.		
Konferanser / møter, banketter events, messer... Pga. Stjørdals beliggenhet er dette et marked som nærmest er ubegrenset.						

Støtteareal

Et kulturbyggs kanskje viktigste arealer er støttearealene, selv om disse ikke er synlige for publikum. Smarte løsninger bidrar til bedre logistikk.

Lager, tekniske rom Stor takhøyde, reoler i høyden. (bruk av gaffeltruck) Oppmarsjareal og kulisse/rekvisitt lager. Lydisolerte skyveporter. Lager/ tekniske rom. Innlasting og produksjon av scenografi , vedlikehold og reparasjon. av utstyr. Terskelfrie dører til scene/sal. For konferansebord, stoler, scenografi m.m og helst i plan med salen. Ca 30 m² må være låsbart for teknisk utstyr. Terskelfri forbindelse til sal / scene. Flygelgarasje: Styrt fuktighet. Teknikerrom: 2 små rom for forsterkere og dimmere. Brukere av anlegget kan disponere sine egne paller. Tekniker- maskin og lagerrom bak i salene.	350 m²
Garderobes 4 stk x 20 m2, Skuespiller- og tekniker garderobes. Kan også brukes som møte- og øvingsrom. To kan deles (for popstjerner), og to kan slås sammen. Viktig for lokale produksjoner. Må ha toalett og dusjer.	80 m²
"Greenrom" Venteareal før scene og i pauser. Skal også kunne brukes som anretning ved servering Nær scenen. Gjerne litt luftig og lyst. Tekjækken- løsning.	40 m²

Prinsipp/funksjonsskisse av romprogrammet

1. Fellesareal med vestibyle, servering
Bibliotek
2. Ungdommens Hus
3. Sal 1, 2 og 3
4. Galleri
5. Verksteder: Kulturskolen, Dansesenteret, bandbinger, skolene etc.
Kulturadministrasjon osv.
Frivillighetssentralen, utleieareal
Parkering
6. Digisal 1, 2, 3 (kino)
Klubbscene
Utleieareal
Parkering
7. Den Norske kirke
8. Hotell/restaurant
9. Utescene
10. Bypark

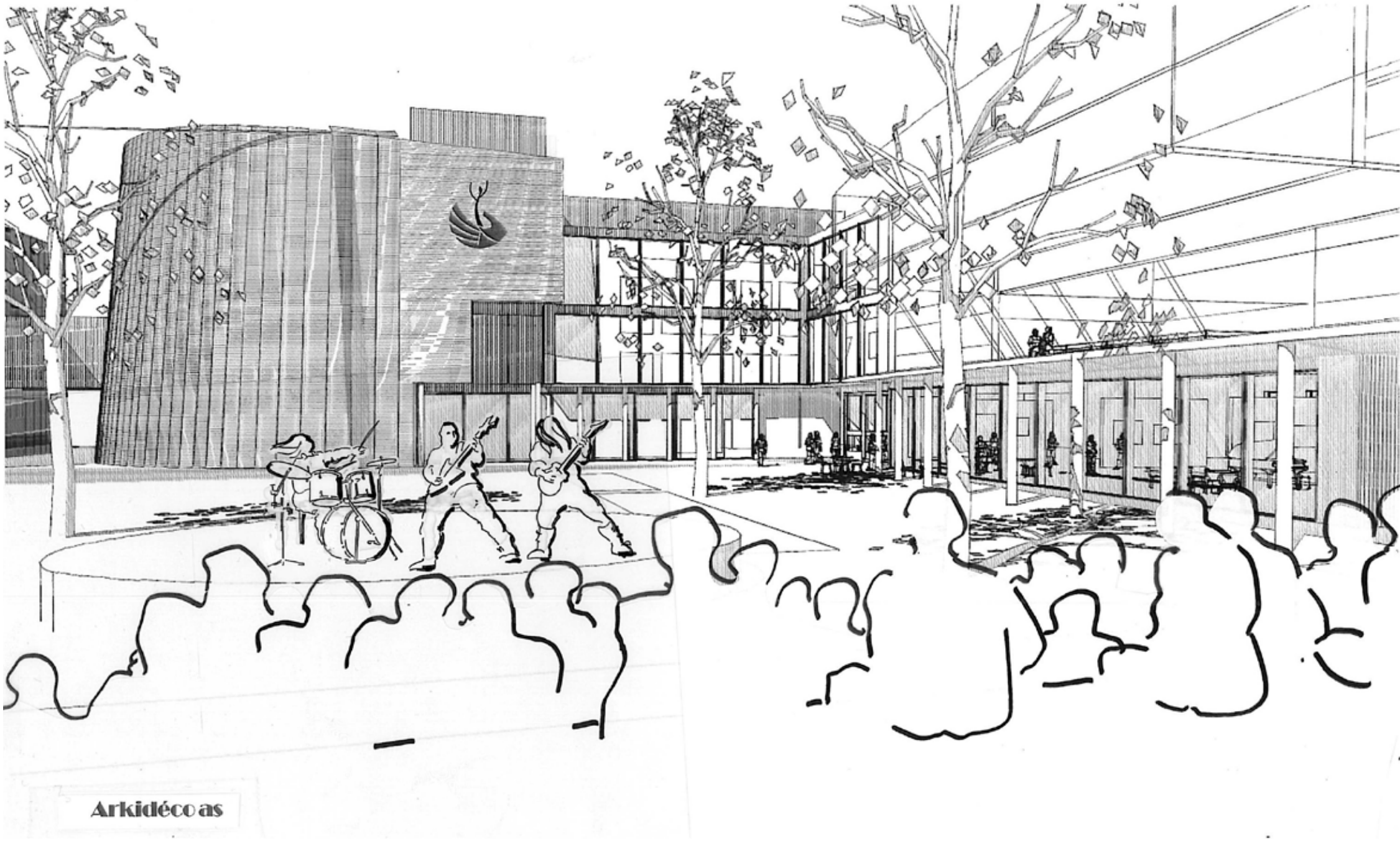
UTLEIEAREAL

Det bør ligge godt til rette for at andre kreative miljøer kan lokaliseres i det nye kulturbygget. Det kan for eksempel være arrangører, arkitekter, reklame- og designfirma osv. Slike virksomheter kan leie kontorlokaler. Dette avklares nærmere i prosessen.

Gjennom utredningsprosessen er det fremkommet behov for:

- verksteder/lokaler for lokale kunstnere.
- Frivillighetssentralen
- Den norske kirke
- Turistinformasjon
- Næringsareal

I romprogrammet er det satt av 600 m² til ulike relevante aktører (leiearealer). Kontrakt med de ulike aktørene må være på plass for at en slik satsning skal være realistisk.

Universell utforming

Krav til universell utforming skal ivaretas. Det skal være god tilgjengelighet for rullestolbrukere, hørselshemmede, synshemmede, osv. både som publikum og brukere/artister. Dette er viktig for å gjøre hele bygget og området omkring tilgjengelig og attraktivt for hele befolkningen. Kommunen har også et spesielt ansvar for at en kulturarena tilpasses mennesker med psykiske lidelser.

Utsmykking og identitet

Formingsveilederen for Stjørdal sentrum blir retningsgivende for profil og utforming av kulturpark og bygg. Der er viktig å ta vare på Stjørdals identitet gjennom kulturminner, historiske personer og lokale kunstnere og kulturaktører. Det skal tilrettelegges for både integrert og løs utsmykking i kommunens satsing på kunsten i det offentlige rom i samarbeid med bl.a. KORO.

Lokaliseringspremisser

PLASSERING AV KULTURARENAER

Det er mange hensyn å ta når en skal plassere kulturarenaer. Et kulturbygg representerer en stor offentlig investering som er styrende for videre utvikling av tettstedmiljøet - i den forstand at det ofte vil gjøre området omkring mer attraktivt. Det vil også være et offentlig møtested "på tvers" som er viktig ut fra mange hensyn. Kulturbyggets innhold er avgjørende for plasseringen. Ønsker man et aktivitetshus med spontan møteplass, eller et arrangement-/konserthus. Beliggenhet er av vesentlig betydning for gode besøkstall hele døgnet fra alle aldersgrupper. Dette setter ulike krav til lokalisering:

- "Møteplassen" med stor grad av spontane besøk må ligge midt i sentrum dersom det skal bli attraktivt
- "Arrangementshuset" som folk bare besøker når de har planlagt det på forhånd, kan ligge hvor som helst innenfor noen kilometer, bare det er nok parkeringsplasser.

Derfor er det nødvendig med en helhetlig og sammensatt tilnærming til utfordringen: Hvor skal det ligge?

Gode møteplasser både ute og inne er sentralt i moderne byutvikling. Økt mobilitet i befolkningen gjør at møteplasser er viktigere enn noen gang for å skape et levende og trivelig bymiljø. Mange steder har vestibyen i kulturhuset blitt det sentrale møtestedet, noe som bidrar til å styrke ikke-kom-

mersielle møteplasser som formidler andre verdier og opplevelser. Skal en slik møteplass fungere er beliggenhet avgjørende. Noen hundre meter i den ene eller andre retningen kan bety mangedobling av spontane besøk.

Et kulturbygg bør være markant og synlig plassert der det viser "verden" hva som foregår, også gjennom sitt arkitektoniske uttrykk. Tilknytning til et innbydende torg/park/uteområde bidrar å forsterke møteplassen, og vil kunne bidra til å styrke identitet, samhold og en positiv utvikling av kommunen.

Kultur skaper og forandrer steder. Det er viktig at offentlig virksomhet er tilstedeværende i sentrum av sentrum. Dette ivaretar allsidige møteplasser. Et sentrum trenger folkeliv døgnet rundt. Det bidrar til et godt og tryggere bymiljø.

VIKTIGE SUKSESSKRITERIER FOR ETABLERT KULTURBYGG ER:

- å skape et attraktivt hus som kan medføre gode driftsinntekter fra bl.a. kino, servering, konserter etc.
- fokus på plassering, uteområde og arkitektur. Entydige erfaringer viser at kino og bibliotek må ligge i handlesonen for å sikre godt besøk. Nærhet til andre kulturtilbud, serveringssteder, skoler, omsorgstilbud og boligområder er gunstig.
- å ha et tilbud som gjør det til den naturlige møteplassen hele døgnet (kino, bibliotek, kulturskole, institusjoner,

- organisasjoner, kafé/servering)
- planløsning for effektiv og funksjonell drift
- god adkomst og parkeringsmuligheter både på dagtid og kveldstid. God plassering av hovedinngang, nærparkering (spesielt av hensyn til funksjonshemmede), offentlig informasjon, drift m.m. Inn / utlasting for scene, også for stor lastebil, varemottak, søppel osv.

Det er like mange måter å organisere kulturarenaer som det finnes bygg. Uansett beliggenhet og type fasiliteter bør moderne kulturarenaer dekke fem hovedområder:

1. Møteplassen: Serveringstilbud, service og informasjon
2. Formidling: Varierte og fleksible lokaler for musikk, teater, film, kunst og litteratur i alle former og blanda uttrykk
3. Faglig miljø: Administrasjon, brukerkontakt, program, produksjon, teknikk etc.
4. Verksteder: Øvingsrom, lager, verksted for musikk, dans, drama, multimedia, håndverk, scenografi m.m.
5. Historisk identitet: Formidling rundt historiske hendelser og personer knyttet opp mot det lokale. Ole Vig's ånd er et godt eksempel som kan knyttes opp mot nye kulturarenaer. Både i forhold til utstilling, utsmykking og arrangement bør dette ha en sentral plass i et nytt bygg.

Man kan få spennende løsninger ved å fordele tilbudene på flere arenaer. Spesielt hvis det er behov for å ta vare på lokal identitet, som for eksempel gamle industribygg etc. Men sambruk og samlokalisering er et godt virkemiddel for

å skape en god og sentral møteplass for alle, samt en best mulig utnyttelse av lokalene, personell og utstyr.

Man bør likevel ha mange og varierte kulturformidlingsmuligheter: allaktivitet (verksteder) kultursal, foajé, bibliotek, kino, park m.m. Tilbudet kan være på flere steder eller samlet. Det viktigste er å ha en drift som er mest mulig rasjonell.

- I "Veileder ved forhåndsgodkjenning av planer for lokale- og regionale kulturbygg" (Kulturdepartementet, aug. 1994) gis det også noen klare føringer for lokalisering og kvalitetskrav for nye kulturarenaer:
- "Kulturbygg bør innpasses i sentrum av lokalsamfunnet. De bør være et samlingssted for flest mulig, med noe av den rollen som det sentrale torget har hatt i eldre byer"
 - "Kulturbygget behøver ikke nødvendigvis å ligge fritt. Det kan derfor ofte være hensiktsmessig å snakke om kultur lokaler i stedet for kulturbygg"
 - "Ønsket om kulturaktivitetenes tilkøpling til annet liv på stedet stiller også krav til uteområdet. Det er ikke tilfredsstillende at kulturbygg henvender seg med lukkede vegger mot et ubearbeidet utemiljø. Forplassen, torget, trappen og utstillingsvindue utgjør viktige deler av kulturbyggets måte å fungere på. Det gir viktige overgangssoner, dit aktiviteten fra huset kan trekke ut eller appetitten på aktiviteten inne kan vekkes"
 - "Kulturbygg er viktige bygg i et lokalsamfunn. De bør der for få en utforming som kan inspirere til økt bevissthet om god byggeskikk" (Sitat veilederen).

I samme dokument sies også noe om sambruk/samlokalisering både med spesielle kulturbygg som bibliotek og fast galleri, men også med videregående skoler, musikkskoler, idrettsanlegg m.m. Dette vil være vanskelige avveininger mellom hovedintensjonen om "møteplass på torget i sentrum", målsettinger for kulturbygget og hensyn til sambruk av lokaler og utstyr vurdert i forhold til hvordan lokalsamfunnet faktisk fungerer.

SAMBRUK

I motsetning til å spre ulike kulturtilbud rundt omkring i sentrum er det mange driftsfordeler knyttet til å samle det

- i ett anlegg:
- sambruk av lokaler til kurs/konferanser, møterom, øvingsrom og lignende på dagtid, med allmenne kulturformål på kveldstid, gir god utnytting av bygget hele døgnet og et redusert samlet arealbehov
 - felles trafikkareal og basisfunksjoner som toalett, garderobe, kafé / kantine, vil også spare vesentlige areal og byggekostnader
 - gjennomarbeidet planløsning med felles skranke for eksempelvis Turistinformasjon, bibliotek, kino og resepsjon for hele bygget gir effektiv og fleksibel drift i forhold til besøkstall på ulike tider av døgnet og ellers i året
 - ønsker / krav fra samarbeidspartnere for investering og eller drift (offentlige eller private)
 - mulig nær / innendørs forbindelse til sambruksparter som hotell, m. fl

PREMISSER FOR VALG AV LOKALISERING

Vi har prøvd å ta med i vurderingen alle alternativer som har vært framme i debatten eller synes mulige ut fra reguleringsmessige forhold i Stjørdal.

- Disse primissene er det tatt hensyn til ved plassering av fremtidige kulturarenaer i Stjørdal:
- utarbeidet funksjoner og romprogram (ca 8000 m2)
 - publikumsnærhet og publikumsmålsetninger
 - nærhet til andre fasiliteter
 - sentrumsutvikling
 - sambruk/samhandling

Tomtespørsmålet for fremtidige kulturarenaer i Stjørdal har stort sett handlet om:

1. Rådhuset/Samfunnshuset
2. Husbyjordet/Bygulvet

Begge er vedtatt i kommunestyret som kulturintensive områder.

Andre ideer som har kommet fram under utredningen og i tidligere prosesser er: Prestgårdshagen, Sandfærhus, Øverlands Minde, "Gamle industribygg" som Trevaren / Lokstallen, Areal rundt da-

gens bibliotek
Disse alternativene velger styringsgruppa å se bort fra etter som publikumsfunksjoner som bibliotek etc. bør ligge mest mulig sentralt. I tillegg er arealbehovet lite i samsvar med disse alternativene.

VURDERING/STIKKORD OM ULIKE ALTERNATIV

1. Rådhuset/Samfunnshus området:
 - vedtatt som kulturintensiv sone
 - kulturhus som virkemiddel for å utvide sentrum vestover
 - skape et "kulturkvartal"
 - viderefører/utvikle tilbud som eksisterer i dag
 - sambruk med Rådhuset for møterom og servering
 - kinoen/Samfunnshuset tilfredsstiller ikke dagens behov og forskrifter, dvs. like omfattende med ombygging som nybygg i henhold til ønsket innhold
 - kinosalen har ikke en hensiktsmessig størrelse for kino og konserter/forestillinger (litt for liten, og litt for stor) / mangler gode støtteareal
 - oppnår ikke ønsket publikumsmålsetninger, mindre "spontane stikke-innom- besøk"
 - avstand til skolene
 - mindre attraktivt for samarbeid med næringslivet
 - arealet kan være aktuelt for annen offentlig virksomhet, eks. NAV
 - må eventuelt finne godt alternativ til bruk av arealet
 - adkomst/parkering?

2. Husbyjordområdet/Bygulvet

- vedtatt som kulturintensiv sone
- nærheten til handel, skole og omsorg
- muligheter for godt uteareal for aktiviteter/forestillinger/ konserter
- størrelse på parken
- i henhold til arbeidet med sentrumsplan
- aktivitet i sentrum av sentrum så godt som hele døgnet
- nært kollektivtransport
- fjernparkering ved offentlig parkeringsplass E-14 og ved Øverlands Minde
- nærparkering?

Når det gjelder plassering på Husbyjordet/Bygulvet, blir fordelingen av hovedfunksjonene vesentlig:

- knyttes opp mot både park, sentrum og skolene

Investering

Byggemarkedet har forandret seg vesentlig siste halvår siden dette kapitlet ble drøftet i styringsgruppa. Generell stor kostnadsøkning i denne perioden har det gjort det nødvendig å justere tallene, og foreta nye beregninger på prosjektkostnader, finansiering og drift.

Vurdert prosjektkostnad er knyttet til det foreløpige romprogrammet. Det er tatt utgangspunkt i referanser fra nye kulturbbygg de siste to åra og lokale erfaringer. Hensynet til forholdet mellom ”ekstra høye rom”, rom med normal takhøyde og tekniske rom/lager er ivaretatt. Prosjektkostnad er inkl. planlegging, prosjektering, entreprisekostnader, byggherrekostnader, tomteverdi, inventar og utstyr.

I netto romprogram er det lagt til 30 % netto/bruttofaktor for trafikkareal, tekniske rom og funksjoner m.m. I tillegg er et betydelig trafikkareal (vestibyle) og lager tatt med i romprogrammet, samt underjordisk garasje som er en del av prosjektet.

Først når skisseprosjektet, og senere fullt forprosjekt fra arkitekt og tekniske konsulenter er ferdig, vil prosjektkostnad kunne få vesentlig større sikkerhet.

Prosjektkostnad kulturarena:

Tomteverdi over bakkenivå: 8000 m2 à kr. 4000	kr. 32 mill
Byggekostnader andre kostnader over bakkenivå: 8000 m2 à kr. 33.000	kr. 264 mill
Sikkerhetsmargin, reserve, uforutsett (10 %)	kr. 29,6 mill
Sum prosjektkostnader kulturarena	kr. 325,6 mill

I henhold til reguleringsbestemmelser i sentrumsplan vil alle bygg i sentrumssonen bli pålagt utbygging av parkeringsareal under bakkenivå. Som en konsekvens av dette medfører dette ekstra investeringer i parkeringskjeller. Dette er også areal som potensielt kan være en god inntektskilde.

Prosjektkostnad parkeringskjeller:

Byggkostnader og andre kostnader: 4000 m2 a`kr. 12.000	kr. 48 mill
Tomteverdi under bakkenivå: 4000 m2 a`kr. 4000	kr. 16 mill
Sikkerhetsmargin (10%)	kr. 6,4 mill
Sum prosjektkostnader parkeringskjeller	kr. 70,4 mill

Tabellen nedenfor viser et kostnadsoverslag på de ulike funksjonene i romprogrammet. Fellesareal og netto/brutto faktor er fordelt på de ulike delene:

	Areal i m2	m2 -pris	Sum
Bibliotek	1970	37.000 + 10 %	80.179.000
Allaktivitet			
verksteder	1540	37.000 + 10 %	62.678.000
Kultursaler	2300	37.000 + 10 %	93.610.000
Kino	1190	37.000 + 10 %	48.433.000
Uteieareal	1000	37.000 + 10 %	40.700.000
Sum	8000		325.600.000

	Areal i m2	m2 -pris	Sum
Parkeringskjeller	4000	16.000 + 10 %	70.400.000

FINANSIERINGSPLAN INKLUDERT PARKERINGSKJELLER

1. Merverdiavgiftrefusjon	95 mill
2. Tilskudd regionalt kulturbygg	25 mill
	120 mill

1. Det er viktig å finne løsninger som gir full refusjon for merverdiavgift.
2. Forutsetter status som regional møteplass for ulike funksjoner. Anlegget må da oppfylle spesifikke krav fra Kulturdepartementet.

3. Samarbeidspartnere i næringslivet	30 mill
4. Offentlige samarbeidspartnere	10 mill
	40 mill

3. Det forutsettes et samarbeid med lokalt næringsliv. Et ideelt aksjeselskap i samarbeid mellom kommunene og private, med ideell aksjekapital og ansvarlig lånekaptital kan opprettes. Private aktører som engasjerer seg kan likevel få betydelige fordeler i et slikt offentlig/privat samarbeid gjennom synergieffekter og verdistigning.

5. Salg av eiendom	45 mill
6. Egenkapital (egen tomteverdi)	48 mill
7. Pantelån	143 mill
	236 mill

Drift

Stadig flere kommuner ser bygging og drift av kulturbygg som et nødvendig fellesgode og en viktig infrastruktur i samfunnet. Kulturbygg er ikke bedriftsøkonomisk lønnsomme, men slike krav blir heller ikke stilt til andre fellestiltak som utdanning og helse/omsorg. Det er avgjørende å finne løsninger som ivaretar behovene til profesjonalitet samtidig som en engasjerer hele kulturlivet med frivillighet og dugnadsarbeid.

Drift av bygg og kulturtilbud har normalt, i tillegg til kapitalkostnader, en netto driftskostnad avhengig av:

- ambisjonsnivå for kulturformidling og egen kulturproduksjon
- kino integrert/ikke integrert
- teknisk nivå for scene/teknisk utstyr og drift av dette
- størrelse på lokalsamfunn og region som bygget skal betjene
- organisering, regnskap og økonomirutiner i den enkelte kommune

Organisering, intern fakturering av tjenester og leie mellom ren kulturbyggdrift og andre kommunale aktiviteter er svært varierende fra kommune til kommune. Intern leie kan gi driftsinntekter, og netto driftsutgift på budsjettet for nytt kulturbygg kan reduseres betydelig. Dette gjør det nesten umulig å operere med entydige erfaringstall for økonomi i kultur- og allaktivitetsbygg.

Omkring i Norge og Norden finner man mange forskjellige

selskapsformer for drift av større regionale kultur- og allaktivitetsbygg:

- Kommunal avdeling under kulturetat
- egen resultatenhet,
- kommunalt foretak (KF)
- aksjeselskap (ofte med ideelt formål)
- andelslag med begrenset ansvar (BA)
- stiftelse

Erfaringer fra ulike selskapsformer for drift av regionale kultur- og allaktivitetsbygg konkluderer vanligvis med at personvalg i ledelsen og politiske/økonomiske rammevilkår er mest avgjørende. Når enkelte kulturbygg driftsmessig har gitt avisoverskrifter om store økonomiske problemer ser den vanligste årsaken ut til å være urealistiske økonomiske rammer fra eierkommunens side i driftsplanen som lå til grunn ved etableringen.

Driftsselskapet må ha som hovedmål å sikre økonomien i kultursenterets virksomhet gjennom størst mulig utnyttelsesgrad. Kjernevirksomheten vil være utleie, men driftsselskapet må også stå for egne arrangementer og stimulere aktører i kulturlivet til å utvikle prosjekter. Utleiepriser skal tilpasses betalingssevne og marked. Det er imidlertid et viktig prinsipp at det gjennom leiesatser legges til rette for det lokale frivillige kulturliv.

Kultur er et aktivt virkemiddel i by- og stedsutvikling. Det er en trend at også private utbyggere vektlegger positive synergieffekter som kulturelle møteplasser. Som oftest bidrar det til økt aktivitet og muligheter for kreativt samarbeid. I Norge har det tradisjonelt vært en kommunal oppgave å utvikle og drive kulturhus, men i dag ser man på nye og spennende samarbeidsformer med ulike aktører.

I dette tilfellet kan man se for seg et eiendomsselskap som et ideelt AS. Aktivitet og drift organiseres som et kommunalt foretak - eventuelt en enhet. Serveringsdelen bør settes ut på anbud, i tillegg kan også et eget produksjonsselskap for arrangementer vurderes.

Mange kommuner har lagt ned betydelige ressurser i valg av organisasjonsform. Ulike driftsmodeller vurderes nærmere i den videre prosessen.

Driften av kulturbygg er svært ulik de fleste andre kommunale driftsoppgaver:

- besøk og aktivitet varierer sterkt på ulike tider av dagen, fra dag til dag og året gjennom
- drift vil ha frie inntekter fra konserter, utleie, salg av reklame i program osv. som er helt avhengig av tilbud, markedsføring, etterspørsel og salg. Det ligger en risiko på inntektssiden som få andre kommunale områder har
- kulturaktiviteten skjer i hovedsak på kveldstid og i helgene dvs. utenfor "ordinær arbeidstid"
- bygget vil ha avansert teknisk utstyr til lyd, lys, AV- og sceneteknikk, noe som krever spesialkompetanse for å kunne utnyttes på en trygg og god måte
- samspillet med det frivillige kulturlivet setter ekstra krav til ledelse og driftspersonell i form av å være tilgjengelige, samt kunne være koordinatør, inspiratør og medspiller i utviklingen av kulturlivet
- huset bør også være et viktig aktivitetstilbud på dagtid for barnehager/skoler og en møteplass for eldre, funksjonshemmede og andre med fritid om dagen

ØKONOMISKE RAMMER FOR DRIFT AV NYE KULTURARENAER

FDV-kostnader bygg

Med ordninger for FDV (forvaltning, drift, vedlikehold) er driftspersonalet for bygget (inkl. garasjeanlegg) lønnet, huset er varmt, ventilert, rent, forsikret, teknisk godt drevet og vedlikeholdt. Uteområdene blir ivaretatt sommer og vinter. Ulik drift omkring i kommunene har gjort det nesten umulig å få helt sikre erfaringstall for disse kostnadene. Det ser ut til å variere mellom 450 til 700 kroner pr. m² pr. år. For kulturbygg med flere funksjoner og store fellesarealer vil arealfordelingen være avgjørende for kostnadsbildet. Den praktiske driften av bygget vil som regel bli mest effektiv med en samlet organisering av dette ansvaret.

I det følgende vil det bli tatt utgangspunkt i driftskostnader på 500 kroner pr. m² pr. år. Dette skal inkludere alle driftsrelaterte tjenester som strøm, renhold og vaktmestertjenester. Til sammenligning har Stjørdal rådhus driftskostnader på 435 kroner per m² (totalt 5000 m²).

I det følgende er det tatt utgangspunkt i:
Over bakkenivå: 8000 m² à kr. 500,- = kr. 4.000.000
Under bakkenivå: 4000 m² à kr. 250,- = kr. 1.000.000

Tabellen under viser FDV kostnader for dagens aktivitet (2005 tall). Dette synes ikke på dagens kulturregnskap fordi de er belastet Etat Teknisk Drift. Tallene her er utarbeidet i samarbeid med enhet for eiendom i Stjørdal kommune.

	Bibliotek	Kulturskolen	Kino	Arrangement	Ungdommens Hus	Sum
FDV	630 000	630 000	360 000	65 000	202 500	1 887 500

*Ikke tatt med: Kulturskolens bruk av sentrumskolene. Kirke adm., Frivillighetssentralen etc.

Driftsutgifter knyttet til kulturformidling

I tillegg til driftskostnadene knyttet til selveste bygget, er det også kostnader forbundet med å fylle anlegget med aktiviteter og programtilbud. Personal for administrasjon, brukerkontakt, salg av lokaler, produksjon av forestillinger, utstillinger, markedsføring, sponсорarbeid, publikumsservice samt drift og rigg av scene, lys og lyd, er viktige oppgaver.

Alle kommuner som satser på et større kulturbygg ser på det som et grunnleggende fellestiltak for lokalsamfunn og region. Leievilkår fastsettes ut fra kulturpolitiske prioriteringer, og blir sterkt subsidiert for å stimulere til maksimal bruk av bygget. Mange har fri leie, eller store rabatter for aktiviteter for ungdom under 18 år, gratis lokaler for voksenopplæring, funksjonshemmede osv...

DRIFTSUTGIFTER FORBUNDET MED DAGENS AKTIVITET (2005):

	Bibliotek	Kulturskolen	Kino	Arrangement	Ungdommens Hus	Sum
Sum inntekt	-247 000	-2 260 000	-2 035 000	-228 000		-4 770 000
Personalkostnader	2 710 000	7 000 000	1 242 000	178 000	1 250 000	12 380 000
Driftsmateriell	925 000	645 000	1 075 200	1 000	256 000	2 902 200
Sum utgifter	3 635 000	7 645 000	2 317 200	179 000	1 506 000	15 282 200
Resultat	3 388 000	5 385 000	282 200	-49 000	1 506 000	10 512 200

GROVT DRIFTSOVERSLAG FOR 1. DRIFTSÅR
I NYTT KULTURBYGG

Oppstillingen viser netto økonomiske konsekvenser ved drift og tenkt aktivitet i nytt kulturbygg, samt de økonomiske konsekvenser av de drifts- og organisasjonsmuligheter som ligger i et nytt bygg og ved samlokalisering av drift. Det er tatt utgangspunkt i dagens driftsutgifter for Stjørdal kommune, og erfaringer fra tilsvarende bygg.

Det er ikke beregnet inntekter på egne arrangement som er i regi av driftselskapet. Inntektene ved arrangement vil stort sett gå med til å dekke utgifter som honorar, kost, losji, reisekostnader, teknisk utstyr m.m. Det kan likevel være at vi her utelater en potensielt god inntektskilde - men usikkerhet gjør at man ikke kan basere driften på dette.

Dette driftsoverslaget er nøkternt budsjettert på inntektsiden, og det er tatt ekstra høyde for utgiftene. Det er basert på publikumsmålsetning middels.

1 Billettinntekt kino (inkl reklameinntekter)	-5 500 000
2 Samarbeidspartnere	-500 000
3 Bibliotek	-300 000
4 Elevavgift kulturskolen	-2 300 000
5 Servering	-2 800 000
6 Leieinntekter	-4 010 000
Sum inntekter	-15 410 000
7 Personalkostnader drift	3 500 000
8 Personalkostnader aktivitet	12 400 000
9 Annet	5 000 000
Sum utgifter	20 900 000
Resultat	5 490 000

1. Publikumsanslag på 80 000 x gjennomsnittspris på billett kr 60,- Reklameinntekter på kr 700.000,-
2. Offentlige støtteordninger / samarbeid med næringslivet
3. Gebyr etc. (samme som i dag)
4. Elevavgift (samme som i dag)

5. Rettighetene til servering, og prosent av omsetning
Forsiktig besøksanslag servering:

	Dager pr år	Antall personer	Snittkjøp	Sum omsetning
Kafé i foajé	250	200	40	2 000 000
Klubbscene	100	100	50	5 000 000
Kiosk kino		80 000	40	3 200 000
Arrangement		30 000	30	600 000
Events	25	200	400	2 000 000
				8 300 000

6. Leieinntekter:

Tabellen under viser en vurdering av inntjening ut i fra priser på utleie av areal (referanser fra eksisterende kulturhus). Det er tatt høyde for at man har en 40 % utnyttelse av salene, noe som tilsvarer 100 dager leie pr. år, eller 2 ganger i pr. uke. Utleiesatsene er med vilje holdt lavest mulig. Fordelinger av bruk av uteleittid:

Ordinær utleie: 40 %

Rabattert utleie til lag og organisasjoner: 60 %

Areal	Pris ordinær leie	Antall	Pris rabatt	Antall	Inntekt
Sal 1	12000	40	6000	60	840000
Sal 2, 3, 4	3000	120	1500	180	630000
Digital 1, 2, 3	6000	40	3000	40	360000
Møterom /øvinsrom	2000	40	1000	60	140000
Lyd/lys i sal 1	4000	40	2000	60	280000
Lyd/lys i øvrige rom	2000	40	1000	60	140000
Scene- og AV-teknikk	1000	40	2000	60	160000
					2550000
Billett avgift Sal 1					
Ordinær	40 x 200 billetter a kr 20				160000
Rabatt	60 x 200 billetter a kr 10				120000
Billett avgift Sal 2, 3, 4					
	40 x 200 billetter a kr 20				160000
	60 x 200 billetter a kr 10				120000
					560000
Faste leietakere aktivitet					
Utleieareal					400000
					500000
					900000
Sum leieinntekter					
					4010000

Referanse: Tabell for besøksanslag servering og vurdering inntjening utleie: Porsgrunn kommune

7. Oppretting av nye arbeidsplasser

Gjennomsnitt personalkostnader 7 ansatte x 350.000,- + 25 %. Leder (kulturfaglig, personal og økonomisk ansvar), produsent (kulturfaglig profil, programmering), arrangementssekretær (billettsalg, utleie og publikumstjenester), markedsmedarbeider (merkantile oppgaver innen salg og markedsføring, støtteordninger), teknisk sjef (teknisk og sikkerhetsmessig ansvar) og 2 tekniske medarbeidere (tilrettelegging, gjennomføring og vedlikehold av scene, lyd og lys utstyr). I tillegg ligger det vaktmestertjenester i FDV kostnadene, og noe på drift av kino og arrangement under dagens personalkostnader. Garderobebetjening/billett-kontroll: Mulig med kjøp av tjenester fra tidligere nevnte "Kulturverter"

- 8 Dagens ansatte bibliotek, kulturskolen, kino, Ungdommens Hus etc.

- 9 Markedsføring (700.000,-), annonsering (600.000,-), filmleie (11 % av billettinntekt), lisenser (2,5% av billettinntekt) og annet driftsmateriell

SAMMENLIGNING NY KULTURARENA
OG DAGENS TILBUD

Oversikt over årlige FDV- og kapitalkostnader knyttet til kulturarena og parkeringskjeller

	FDV	Kapitalkostnader
Kulturarena	4 000 000	9 400 000
Parkeringskjeller	1 000 000	2 040 000
Sum	5 000 000	11 440 000

Sammenligning:	FDV	Kapital	Inntekter	Utgifter	Resultat
Ny satsing kulturarena	4 000 000	9 400 000	-15 410 000	20 900 000	18 890 000
Dagens situasjon kultur	1 887 500		-4 770 000	15 282 200	12 399 700
Differanse	2 112 500	9 400 000	-10 640 000	5 617 800	6 490 300

Sammenligningen viser muligheter for et nytt og forbedret inntektsgrunnlag innen kultur ved ny satsing som beskrevet tidligere. Totalt sett for Stjørdal kommune vil satsingen medføre økte netto driftsutgifter på kr 6 490 300 pr år.

Vi har valgt å justere opp årlige FDV kostnader og byggekostnader i forhold til de tall som er drøftet i styringsgruppa. Dette ut i fra kjente endringer i byggemarkedet og nye beregninger første halvår 2007.

Denne oversikten viser at investeringen medfører nye kapitalkostnader, beregnet ut ifra annuitetslån med nedbetalingstid 30 år og til 7 % rente.

Kulturinvesteringen tilsvarer ca. kr. 330,- pr. innbygger i Stjørdal kommune pr. år.

Prosjektet representerer en helt ny tenking i organisering av kulturaktiviteter for Stjørdal kommune. Vi får en effektiv sambruk, tett samarbeid med ulike aktører i kulturlivet og en helt ny måte å utnytte inntekspotensialet på. Det vil gi synergieffekter og nye muligheter for et aktivt og bredt kulturtilbud for alle til en realistisk kostnad. Ny kultursatsing vil bidra til økt tilhørighet, identitet og utvikle Stjørdal til et godt valg for framtida.

INNSPILL FRA FOLKEMØTENE KULTURPLAN/KULTURARENA

(Hegra25.04*Skatval 04.05*Lånke10.05*Sentrum 11.05) Hvilke kulturnæring er vi i dag? Laksefiske Vevloftet Hegra Festning Bergkunstmuseet blir for stort for Hegra Gårdsdrift Opera, aquavit, historisk sted, natur, turisme, Steinvikholm-kristendom-religion, teater, revy, kino, Stjørdalsøl, musikk Flatbrødbaking Sandgrinda gårdsmat Trearbeid Veving Koblinger kultur-natur-næring Bygdeturisme Ta i bruk tomme bygningsmasse eks: gårdsbruk Arrangement knyttet til Steinvikholms historie (i tillegg til opera) Mer av historisk, arkeologisk og samfunnsforskningskarakter Nye ideer med utgangspunkt i Stjørdal og kretsen? Utnyttelse av skog/utmark Gårdsbesøk av barn/unge + turister Gårdsmuseum Få frem betydning av Steinvikholm i forhold til relegionshistorie Besøk Forbordsfjellet og nytte utsikten Ta gjerne naturstein fra fjellveien inn til Svartkamhytta Etablering av 4H gård Småbåthavn på Steinvik lager. Gjøre fellesområder attraktive mht vedlikehold, søppel m.m. Campingplass Småbåthavn Strikke-kafe Vevloft Arena for ungdom hvor de kan møtes i bygda Gaupe/elg safari Kulturhus Innhold/aktivitet: Store turneer og nasjonale artister kan opptre i Trondheim Lav terskel både estetisk og økonomisk Flere små/fleksible rom Felles "møtested med mulighet for småscener m lys og lyd ISAK Kirker Kirkemusikk, orgel Grendahus Mulighet for innspilling av musikk Kulturhuset må kobles sammen med næring av hensyn til økonomien Husk at Stjørdal blir stor – bevar grøntareal, før det er for seint Kultursal må ha kombiløsningerUKM Kafe, åpen 09.00-23.00 Kirkekantor Flere typer scener, ulik musikk/teater Skyveamfi Park! Større kino, flere filmer, flere saler Kunst/utstilling i alle rom Bedre svømmebasseng Folkelig Park! Kulturskole Barnevaktt i sentrum, eks høytlesning på biblioteket Flerbruk Øvingsrom for band etc. Dialektkvelder Hobbyrom Dansesenter 3 mindre kinosaler, tenk sosialt Sermonirom for ulike livsyn (ikke vigsla) Galleri (med/eller uten verksteder eller aktivitetslokale Ønske om 2 scenerom for et bredt tilbud NB: stor sidescene, gode garderobes, på den store scenen – bra nok scene som kan ta i mot de fleste forestillinger Samle flest mulig kulturaktiviteter i huset Lyd/lys, scenografi osv: muligheter for egen

produksjon Sosial møteplass (servering) Blues-kaffe, jazz-kaffe Vise kaffe Rom/steder for spill/lek/musikk Vi trenger flere nye boliger i Hegra Internasjonal kafe Dra fram mat spesielt fra Stjørdalsdistriktet, evt mat produsert på Stjørdal Kommune Ikke tømme dugnadsinnsatsen i bygdene, dvs. aktivitet i samfunnshus, Framnes etc. Gårdsmat Skalldyr/fiskeresurant i Storvika m/sykelsti. Store vinduer og vinterhage Stjørdals-blink klubbhus må inkluderes i planene Lokal identitet – Hva er spesielt med Stjørdal? Tettsted med småindustri og "western preg" Teglstasjonsfasader Historie og kommunikasjonsentrum Handel, messer, arrangement Laksefiske Landbruk Vi bruker de historiske plassene i f.eks turisme Stort musikkmiljø med høyt nivå Ta vare på bygdene Lokal historie – utstilling/foredrag Alle muligheter: rik historie, fin natur Kommunikasjonssenter, må også gjelde minnad i kommunen, Hell Kompetanseoverføring i håndverk Vi strever med å være by og byborgere, men greier det ikke helt – eller vil vi ikke? Vi har en unik plassering: midt i landet, med alle naturtyper Bør ligge ved samfunnshuset Kompetanseoverføring i håndverk Friluftsliv Hva har vi av tilbud ute og inne? Idrettslag Skiløyper Jakt og fiske Skytterlag Mange foreninger – sanitet – ungdomslag – kristne foreninger Idretten Dagens største idretts- og kultura-rena er Resve/Husåsenområde 1/3 av kommunen er... (plass til mange) Kjentmann Sykkeltrim Skihyttene m/ servering Brukskunst Historie Mangler svømmehall Håndball, 4H, Fotball, Svømming (ikke bra) Badminton, Kino, Åpen hall, Ballbinge, Sykkelløype, Skatepark Ishockey, Kjentmannsposter Korps, Revy, Opera, Lysløype, Strand, Hoppbakke, Skianlegg Skiskytterarena, Pistolklubb (bane) MC-klubb, Volkswagen klubben, Kunstforening Barnas turlag Seniordans med flott gulv Dårlig akustikk i samfunnshuset Dårlig handikaptilpasning i samfunnshuset Godt kjøkken i samfunnshuset Turstiene i Remarka er flotte Bra stitilbud Bra å gå med barnevogn og rullestol i Remarka Viktig med universell utforming Hva kan vi skape? Felles turer med ut i naturen opplevelser Sykkelrutenett (ala margaritaruter i Danmark) Gangstier Integrering Hegra museum er i startfasen og vil bli et viktig samlingssted Idrettshallen

kommer Vi kan skape flere aktiviteter i svømmehallen for eksempel sklier, utebad, teater Renovere svømmehallen Idrettspark på Framnes Internettcafé (ikke for dyrt) Utvikle sykkelvegen ved Statoil Sti – sykkelveg fra Sut-terøleiret til Vikanveien Bra å sykle på Stjørdal – MEN kan utvikles mer også langs elva Kobling mellom Steinvik lager og Langstein – nå er man avhengig av bil Koblinger Natur-Kultur-Helse? Ren natur og fri ferdsesturer gir god fysisk og psykisk helse Forebyggende Legge til rette slik at barna kan gå/sykle til skolene. Det gir stor helsegevinst. Barn alt for lite i aktivitet nå Idrettshallen håper vi kan benyttes til kultur generelt Inn på tunet og grønn omsorg – resept Turstier m/ benk eller gapahuk Natursti Trimbøker Videreutvikle kjentmanns-postene!! (Skijegeren) Skikkelig badestrand m/ toalett/ sanitæranlegg både på Stjørdal, Lånke og Skatval Lag skikkelig plan! Steinvik lager Småbåthavn Felles turer Internasjonalt Hva gjør Stjørdal internasjonalt? Flyplass Internasjonale selskaper Innvandring/ flyktninger 40 nasjoner Sentral beliggenhet- knutepunkt Innbyggerne reiser mye "Urørt natur" (ren) Ekstotisk- lever i pakt med naturen Stjørdalselva- laksefiske Kulturminner – bergkunst Flyplassen Statoil Steinvikholm, Hegra festning Sentral beliggenhet i Norge Midtnorges betydning i norgeshistorien Hell blir markedsført med stort hell. Flyplass Nye impulser fra folk som har vært ute i verden Hell- navnet Mona Grudt Svenskekontakt i årevis Nye borgere fra mange land Hvordan ta i bruk det internasjonale på en bust mulig måte? Bedre forståelse for fremmede kulturer / religioner Religionsdialog-samtaler Mål: bryte fordommer Nye innfallsvinkler Lære av hverandre Vise frem våre kulturaarenaer "uten tak" Bli flyktningeguide Trekke dem med i idrettslag og lign Respekt – kommunikasjon Misjonskirken har et rikt inn-ternasjonalt miljø Bedre kontakt mellom innflyttere og de som har bodd her lenge Arenaer der vi kan bli kjent med hverandre Vise fram vår egen kultur Bli kjent med andre kulturer Skape arena for deltakelse og møteplass Opplæring i ulike kulturer Hva er viktig for en innflyt-ter og tilreisende? Barnehagetilbud, kulturtilbud/ skole Få etablert kontakt/ nettverk Info om tilbudene Este-

tikk (virker byen innbydende?) Grønnstruktur- alleer City Stjørdal- flere "torgkvartaler" Åpne og hyggelige innbyggere (tolerante) Å føle seg velkommen Lære kommunen å kjenne og lære norsk Felles møtepunkt Bygdene er og vil være viktigste tilhørighetsarena for folk i Stjørdal. (ikke kamp oss å dem , men i kraft av geografisk nærhet, skole og historie) Innflyttere faller utenfor bygdeidentiteten (mangler innsikt? Tas ikke i mot?) og føler kanskje at kulturlivet skrangler mer enn det egentlig gjør? Frivillighet Det beste med å engasjere seg frivillig Være med å gi andre positive opplevelser Få positive tilbakemeldinger Dugnad og fellesskapsopplevelse-solidaritet Vi vokser på erfaringer Vi lærer og lærer bort Sosialt En får bruke seg selv for/ til fellesskapets beste Tilfører samfunnet det du kan Du gir og mye mer tilbake Får da velge det som interesserer mest - størst entusiasme Bli kjent med andre – viktig in-nfallsport for nyinnflytta til Stjørdal Gir mye til en selv – avhengig av hva man engasjerer seg i Inspirasjon for andre Livskvalitet Selvtilit og mestring Sosialt net-tverk Ildsjeler – hvordan blir de ivaretatt og hvordan rekruttere nye? Hegra historielag mangler rekruttering- forgubbing! Gi ildsjelene ros – ikke bare ris når de en sjelden gang svikter Gi ungdom ansvar. De føler da ansvar og tilhørighet Gi dem begrensede oppgaver og ikke forlange alt Rekruttere nye: Alle har noe å bidra med uansett (de vet det bare ikke selv) Vi har mange frivillige lag og foreninger som sliter med rekruttering Saniteten arbeider for helse barn og unge Kanskje glemmer vi kommunen som samarbeidspartner? Gi ungdom ansvar. La de slippe til! Skolene Ivareta ildsje-lene ved å støtte dem når det trengs - delta på dugnad med mer - opp av sofaen! Finn på nye ting som folk vil være med på (sosial sammenkomst) Viktig at frivillig innsats blir tydeliggjort Stimulere befolkning til å delta i frivillig arbeid. Kan fort bli "overforbruk" på noen få. Fjerne stengsler Ikke misbruke dem Lette arbeidet Gi ros Utfordringer framover – utviklingstrekk Inkludere nyinnflytterne i en voksende kommune- bruk barna til å knytte bånd. Få med alle på aktiviteter Ta vare på bygdene og dugnadsinnsatsen som ytes der. Må være

tilgjengelig , åpen, imøtekommende Kommunen som samarbeidspartner Godt samarbeid med eks Næring, Kultur! Servicetorget er absolutt en positiv nyekst. Koordinere de mange som driver med samme aktivitet Samme kontaktperson i samme stilling over lengre tid På kultursida virker det som alle er vikarer for hverandre. Initiament : administrativt og økonomisk Samarbeid med kirka. Den er landets eldste kulturinstitusjon. Den norske kirkes kulturmelding heter " Kunsten å være kirke". Et ressursdokument. De 7 kirkene i kom-munen er "kulturhus". Veldig viktig med samarbeid mellom kommunen og frivillige organisasjoner når det gjelder tilskuddsordninger Billig/ gratis halleie for aktiviteter barn / ungdom Også rimelig leie av andre lokaler slik at frivillige lag/ organisasjoner har råd til å leie Hurtig vekst- identitet og tilhørighet Økonomi Tilbud til ungdom! Idretten begynner å bli prestasjon-srettet, korps blir "u-kult". Sentrum har Ungdommens Hus, men hva har bygdene som appellerer til tenåringer og tidlig 20-år? (Tror Elvran har hatt opplegg på Elva-tun hvor ungdom samles ala Ung-Hus) Samlingsarena (Ikke Torgkvartalet!) Utøvende ungdomskultur (band-teater- dans- fysiske aktiviteter som ikke er konkurran-sepreget som klatring/buldring, skateboard...) Kultur-minne Viktige kulturminner Kulturlandskap Slåttemyrer Setervoller gamle ferdsselsveier Registrere kulturminner Videreutvikle kulturformidling v Stjørdal museum In-terkulturelt folkeminne Bergkunst Damstugge Hegra festning Kirka Gamle Hegramo skole Karolinerminne Longstrøm Pilgrimsleden Håndarbeid lagsarbeid (4H) Skatvalsrevyen Steinvikholm Steinvik lager Hellerist-ninger på Alstad, Vinge Steinhauger (gravplasser?) Dugnadsånden Jernbane(stasjon) Gårdsmat Tursti, sykkelsti Gamle boplasser/ ferdssel-sårer postruta over Skatval Trønderlån (Tunløsninger) Redskap, møbler, ting og tang på låven Forbordsfjel-let Sagbruk Tønsåsen sætervoller Sølvgruva Svaleskar Røddesfossen Julfossen Røsta Ole Vig Teater/ revy fra gammelt av Bakgårdsmiljø Hvordan ta i bruk kultur-minner? Felles brosjyre Sykkelruter Trekk inn skolene Bevisstgjøre med info Lage turstier/ skiløyper til kultur-minne Merk atkomst For Hegra er bergkunst og fest-

ningen det viktigste å markedsføre Historielaget har vedtatt å følge opp lokale gamle bygninger og reds-kap Bruke kirkene til konserter, kulturarrangement (gudstjeneste er også kultur) Viktig med bruk kombinert med ivaretagelse Steinvikholmen kan brukes til mer enn opera: turistplass, formidlingssenter Mer bruk av stasjonsbygningen Arrangere utflukter for eksempel barnas turdag, historielag Legge til rette stier, samle-plass gapahuk – om 50-100 år er disse verneverdige Bedre tilgjengelighet mer samarbeid med grunneiere Flere bussturer / byvandring Turist i egen by Lage opplegg for det så innflyttere og andre kan bli bedre kjent i nærmiljøet Stjørdalsvertene må være mer "i-farta"- guide Kjentmannskart med avmerkede kultur-minner Formidlingssamarbeid rundt kulturminner Sa-marbeid med skoler Kulturstier Kulturell vandringstav Fortellerkafe Bronsealderhus/ gård med aktiviteter Sa-marbeid med kirka – kirkebygg –kirkekunst Bruke våre kulturminne aktivt i skoleundervisninga Også dra inn frivillige organisasjoner/personer i undervisninga Vik-tig at Stjørdals befolkning kjenner sin egen historie / sin egen bygd/ by Turistinformasjon – koordinere Bruke ressursen som pensjonister sitter på – kunnskap om gamle dager - og som har tid Skilting

ØNSKER FOR INNHOLD I KULTURPLAN – FRA "KULTURTRE" I SERVICETORGET

Må ha fokus på kultur og oppvekst, veldig viktig at barn og ungdommer deltar i utformingen av kulturplanen. (lag opplegg for å involvere dem). Tilrettelegging for barn- og unges deltakelse i kulturaktiviteter – viktig for å skape gode oppvekstvilkår! Tone W Alstadheim Leder i Stjørdal Redd Barna Viktig: Barn og unges reelle deltakelse i utformingen av kulturhuset! Barn og unge må være med og bestemme hvordan kulturhuset mskal være – da vil de også bruke det. Tone W Alstadheim Leder i Stjørdal Redd Barna Viktig å huske at det er et stort internasjonalt miljø i Stjørdal, som trenger møtest-ed og aktivitetsmulighet. (kulturer opp på flere kulturer). Felles tiltak for å samle Stjørdal og skape identitet, finne

venner, kjenne samfunnet. Tilby noe man ikke får sjan-sen til hver dag. Sette opp aktiviteter som også er på begrensede områder, men likevel ha felles arrange-ment. Men skap t trygghet. Estim Sentral lokalisering God infrastruktur Gode utbyggingsmuligheter videre Både innendørs og utendørs aktiviteter/lokaler Barne – ungdoms- og innvandermiljø er viktig. Viktig på satsing barn og ungdom. Bruk av lokaliteter i rom med tilknytning helse/sosial "strandsonen" Ta vare på lokale tilbud ute i bygdene Koordinator på en bedre måte, slik at alle med samme interesse drar i samme retning. Blir in-nvandrere –og innvandrerbarna hørt, i utformingen av kulturplanen? Tone W Alstadheim Stjørdal Redd Barna Bevar Husbyjordet! Stort grøntareal med muligheter for aktiviteter for store og små. Se parken i Kristiansand by. På Husbyjordet skal det være park og ikke hus. Husbyjordet som en åpen landskap, en grønn område åpen for kulturelle innslag. Mye mer grønt og beplant-ning i sentrum for trivselen. Bør ta vare på eksisterende aktiviteter, tilbud, lokaliteter. Gi de næring til å ta vare på, og videreutvikle sine tilbud. Noe annet for barn å leike med enn 2 kampesteiner i gata??? Kulturhus med kino og bibliotek i samme bygg. Utenfor vil jeg gjerne ha en park med fontene og benker. En grønn oase for avslapping og avspenning. En fin park med benker, og litt leker, kanskje en fontene som er til pynt. Gjør ting litt koselig for oss, og de som besøker oss. Park på hele Husbyjordet Thea og Emma ønsker seg park m/fonten-er, benker, lekepark og badeland på Husbyjordet. En grønn og fin park med muligheter for alle innbyggerne Tenk på arkitektur i Stj. By. Ta vare på det gamle. Stort tull med kulturhus. Få en ferieperle Må lokaliseres te "gata" og på kommunens eiendom ved Rådhuset. Må ligge på det unike området mellom handelsentrum – og skole/idrettsområdet. Husbyjordet omgitt av en bypark på minst 10 dekar Park med blomster og trær. Park m/kulturhus på Husbyjordet. Benker og fontener Grøntareale/park Jeg ønsker at Husbyjordet blir gjort om til park, men at jordet atme Rådhuset, blir brukt til kulturhus. Flyktningemottak m/palmer og basseng Penger til skogselskapet Ta Vare på, og utvikle Sandsk-ogan. Gang- og sykkelstier bl.a langs elva fra Sandfer-

hus til museet. At tilbudene er åpne for alle, også de som er FATTIGE i stjørdal. Det bør finnes aktiviteter for de FATTIGE i Stj.dal også. Husk det Oversikt over alle eksisterende og planlagte kulturaarenaer/areal. Korpsfestival 2008! Støtter flerbrukshus m/møteplass lett tilgjengelig. Støt-ter flerbrukshus som kulturhus m/møteplass lett tilgjen-elig Kommunesammenslåing på -60tallet må tenkes på. Det er ikke 4 kommuner med sine kulturhus, men en kommune med et kommunesenter. Kulturarrange-ment må i størst mulig grad være tilgjengelig for alle. Funksjonshemmede må kunne delta både som tilskuer og deltaker på en likeverdig måte. Kulturhus og sentrumsutvikling må tuftes på prinsip-pene om universell utforming. Alle kulturarrangement må akseptere ledsagerbevis. Må bygges etter prinsip-pene om universell utforming. Funksjonshemmede må også ha tilgang til scene, skuespillergarderobes. Kino og amfi må bygges slik at rullestolbrukere slipper å sitte alene på gulvet, finn løsning med mobile plasser midt på og nederst. Ta med Norges Handikapforbund på råd. Trivsel. Estetikk. Estetisk byggeskikk. Trivelige grøntområder. Store trær. Estetisk unikt for Stjørdal Tilgjengelighet, multifunksjon, åpent, sitteplasser, op-pholdssted, teknisk oppdatert, muligheter, mat, toalett. Dette er bare noen punkt som leder til nye Bygg Olavs krone!!! Flere små kulturpaviljonger med tak (i gå-gata). "Speakers corner" Gatemusikanter Teater Et lite møterom for bruk av små grupper, lag og foreninger. Mer penger til allerede eksisterende aktiviteter. Gjen-nom sentrums-/byutvikling, skape flere arenaer i "gata". Ta vare på gammel bebyggelse. Hvor mange leilighetskompleks må vi egentlig ha i Stj. Sentrum? Enig med skisse fra Jomar. Viktig med trivelig utvendig miljø Sentrumpark ikke hotell Enig med Tove Sen-trum/region Bygdene/grendene

